

CAPITOLUL I

CONSIDERAȚII GENERALE PRIVIND TÂLHĂRIA

Secțiunea I

LOCUL TÂLHĂRIEI ÎN STRUCTURA INFRAȚIUNILOR CONTRA PATRIMONIULUI

1. Cadrul juridic al infracțiunilor contra patrimoniului

Infracțiunile contra patrimoniului sunt acele infracțiuni care au ca obiect juridic relații sociale de ordin patrimonial. Desfășurarea normală a relațiilor sociale de ordin patrimonial, oricare ar fi acestea, constituie o condiție de existență a societății, de aceea faptele prin care se vatamă ori se pun în pericol aceste relații sunt fapte socialmente periculoase, împotriva cărora este necesară acțiunea represivă.

Legea penală apără, în general, toate relațiile de ordin patrimonial, incriminând și sancționând faptele îndreptate împotriva acestora, prevăzând un regim sancționator sever.

Toate aceste infracțiuni constau în diferite atingeri aduse patrimoniului unei persoane și anume în diferite schimbări ale situației ori stări de fapt a bunurilor produse prin sustragerea, însușirea, distrugerea, risipirea sau împiedicarea folosirii lor. Ele împiedică realizarea drepturilor subiective care au ca obiect bunurile a căror situație de fapt a fost schimbată și, prin săvârșirea lor, tulbură, împiedică sau chiar zădărnicesc desfășurarea normală a relațiilor de ordin patrimonial. De aici, rezultă și necesitatea ocrotirii penale a patrimoniului.

În încriminarea atingerilor aduse patrimoniului, legea ține seama de caracterul ilicit al acțiunilor făptuitorului, iar nu de poziția juridică a victimei, scopul incriminării fiind apărarea situațiilor, de fapt ale bunurilor în sfera patrimonială.

Toate infracțiunile contra patrimoniului cuprind în structura lor o situație preexistentă pe care se grefează comiterea faptei. Aceasta constă într-o anumită situație de fapt în care se gasește bunul, situație care este modificată prin comiterea infracțiunii.

Infracțiunile contra patrimoniului sunt prevăzute în Codul Penal, în Titlul al III-lea, denumit "*Infracțiuni contra patrimoniului*" art. 208-222¹. Infracțiunile contra patrimoniului, cu toate că au fost tratate în mod separat în funcție de calitatea persoanei vătămate în Titlul III și IV al Codului Penal (Titlul IV fiind abrogat prin Legea 14011 996), termenul de "*obștesc*" a fost înlocuit cu cel "*public*" prin modificarea art. 145 din Codul Penal, dându-se și o nouă titulatură.

În acest context, infracțiunea de tâlhărie, ca infracțiune patrimonială, este prevăzută la art. 211 Cod Penal.

Infracțiunea de tâlhărie este privită de legea penală ca o infracțiune contra patrimoniului.

Ca infracțiune contra patrimoniului, tâlhăria constituie cea mai gravă formă sub care se poate comite fapta de furt. Elementul circumstanțial de calificare este îndreptat împotriva persoanei, această interferență între relații sociale diferite – pe de o parte, relații privind patrimoniul, iar pe de altă parte relații referitoare la persoană - crează anumite implicații în sfera altor infracțiuni, fapt ce a determinat incriminarea tâlhăriei ca infracțiune

1. Prin Legea 1-10/1996 privind modificarea și completarea Codului Penal- a fost abrogat titlul IV din Cod Penal intitulată. „Infracțiunea contra avutului obștesc” orl. 223-235

distinctă, de sine stătătoare.

Prin Constituția României din 1991 s-a instituit un cadru juridic general nou al infracțiunilor contra patrimoniului.

Constituția României prevede în conținutul său și norme cu caracter de principii constituționale referitoare la proprietate. Astfel, sunt stabilite norme fundamentale de *proprietate*, și anume, *proprietatea publică și proprietatea privată*. De asemenea, sunt menționați cei cărora le aparțin bunurile făcând parte din fiecare normă de proprietate: astfel că proprietatea publică aparține statului sau unităților administrative teritoriale.²

². *Constituția României - art.135, alin. 2, Editura Lumina Lex, București /995*

2. Patrimoniul - obiect al ocrotirii penale

Patrimoniul, din punct de vedere juridic, este apărat prin numeroase și variate dispoziții cuprinse în legile extra penale (civile și administrative).

Patrimoniul are însă nevoie și de apărarea complementară a legii penale, care prin acțiunea de prevenție generală a dispozițiilor sale crează condiții favorabile formării, dezvoltării și întăririi relațiilor sociale de ordin patrimonial în rândul membrilor colectivității.

În incriminările sale privind patrimoniul, legea penală are în vedere acțiunea ilicită a făptuitorului, iar nu poziția juridică a victimei; infractorul trebuie să-și justifice fapta pe care legea penală o prevede ca infracțiune, pe când victima nu este ținută să dovedească că ar fi proprietar sau că ar poseda legitim ori că ar avea alt drept asupra bunului care i-a fost sustras, însușit sau distrus prin comiterea infracțiunii.

Pentru asigurarea drepturilor patrimoniale, legea penală apără situații existente, modificarea lor făcând mult prea anevoioasă ocrotirea penală a entităților patrimoniale de drept subiectiv.

Relațiile sociale de ordin patrimonial a căror formare, dezvoltare și desfășurare sunt asigurate prin apărarea patrimoniului constituie generic al ocrotirii împotriva infracțiunilor contra patrimoniului obiectul juridic.

Pentru a intra sub incidența legii penale, este suficient să se constate că s-a comis o infracțiune asupra patrimoniului, fără să mai fie necesar să se facă dovada că s-a adus o vătămare unui raport patrimonial.

A. Noțiunea de patrimoniu

S-ar putea susține ca patrimoniul privit ca o universalitate este o noțiune abstractă, care nu poate fi atins prin faptele concrete ale unei persoane, infracțiunea putând fi îndreptată numai contra unui bun patrimonial, adică asupra unei valori care face parte efectiv din activul patrimoniului unei persoane (bun, valoare economică pe care făptuitorul să și-o apropie). Pasivul patrimoniului, adică datoriile unei persoane, nu prezintă, de regulă, nici un interes pentru cei care se dedau la fapte de încălcarea patrimoniului, chiar dacă pasivul face parte din patrimoniu și este cuprins în această noțiune.

În terminologia legii penale, noțiunea de "patrimoniu" nu are același înțeles ca în dreptul civil. Sub *aspect civil*, ***patrimoniul*** înseamnă *totalitatea drepturilor și obligațiilor pe care le are o persoană și care au valoare economică, adică pot fi evaluate în bani*, sau cu alte cuvinte, *totalitatea drepturilor și datoriilor actuale și viitoare ale unei persoane*.

Patrimoniul este un concept juridic care exprimă ansamblul de drepturi și obligații ale unei persoane private ca o universalitate, ca o totalitate independentă de bunurile cuprinse la un moment dat în patrimoniu; fie că îl privim ca o entitate strâns legată de persoana subiectului, fie ca o universalitate de drepturi, el există obligatoriu la orice subiect de drept (chiar când pasivul depășește activul); el nu se poate niciodată înstrăina, ci se transmite numai la moartea subiectului, în momentul când voința acestuia - care îi dă caracterul de unitate - se stinge.

Noțiunea de patrimoniu, în dreptul penal, se referă la bunuri în individualitatea lor, susceptibile a fi apropiate de făptuitor prin mijloace

frauduloase ori a fi distruse, deteriorate, tănuite, etc.

Infrațiunea nu va fi îndreptată niciodată asupra patrimoniului ca universalitate de bunuri, pentru ca acesta din urma va exista întotdeauna, indiferent de numărul sau valoarea bunurilor componente, chiar dacă subiectul nu posedă bunuri, nici o persoană nu poate fi lipsită de patrimoniu, ci doar de bunurile care compun patrimoniul său.

Prin incriminarea faptelor care aduc stingerea patrimoniului, legea penală are în vedere acțiunea ilicită a făptuitorului, nu poziția juridică a victimei.

Pentru ocrotirea patrimoniului și drepturilor legate de acesta, se impune să fie apărute situațiile de fapt existente, în sensul menținerii în starea în care se aflau până la intervenția ilicită a făptuitorului.

B. Formele patrimoniului

Prin norme constituționale, sunt delimitate formele fundamentale de proprietate care fac obiectul ocrotirii penale.

Art. 135 din Constituție prevede: ***Proprietatea este publică sau privată, ceea ce presupune ca în societatea noastră nu sunt concepute alte forme de proprietate, și, în consecință, de patrimoniu, decât cele enumerate.***

Bunurile care aparțin uneia sau alteia dintre formele de proprietate nu sunt enumerate în Constituție. În normele constituționale sunt menționate doar bunurile care formează proprietatea publică, astfel că în categoria bunurilor care aparțin proprietății private vor intra toate bunurile care nu formează patrimoniul public.

Constituie bunuri care fac parte *exclusiv din sfera proprietății publice*, potrivit *art.135 alin.4* din Constituție: ***bogățiile de orice natură ale subsolului , căile de comunicații, spațiul aerian, apele cu potențialul***

energetic valorificabil și naturale ale zonei economice și ale platoului continental. Aria acestor bunuri poate fi lărgită prin adăugarea altor bunuri care formează obiectul exclusiv al proprietății publice. De exemplu, conform art.5 din Legea nr.18/ 1991, au acest caracter ***terenurile care prin natura lor sunt de uz public***, iar în art.4 aliniatul ultim din aceeași lege se precizează că aparțin proprietății publice ***terenurile afectate unei utilități publice***⁴.

Bunurile proprietate publică pot fi date în administrarea Regiilor Autonome, instituțiilor publice sau pot fi considerate închiriate, astfel că se admite o anumită circulație a lor (art.13 5 alin.2, Constituția României 1991).

Determinarea bunurilor proprietate privată se face pe cale indirectă prin excluderea celor care fac parte din sfera proprietății publice, indiferent dacă bunurile se găsesc în stăpânirea unei persoane fizice ori dacă ele se află în proprietatea statului sau a unor persoane particulare. Prin urmare, proprietatea privată poate avea atât statul, cât și cetățenii, precum și persoanele juridice. Bunurile Regiilor Autonome, altele decât cele aparținând proprietății publice și date spre administrare, nu constituie proprietate de stat, ci proprietate privată a statului. La fel, bunurile unei Societăți Comerciale la care statul deține majoritatea capitalului social, cu excepția bunurilor ce aparțin proprietății publice care i le-a încredințat sub forma concesiunii sau închirierii.

⁴ - Gheorghe Nistoreanu, Vasile Dobrinou, Ilie Pascu, Alexandru Boroi, Ioan Molnar, Valerică Lazăr, *Drept Penal - Partea specială*, Editura Europa Nova, București, 1999, pag.195

Secțiunea II

PRECEDENTE LEGISLATIVE

1. Tâlhăria în Codul Penal de la 1864

Vechile noastre legiuiri penale, începând cu pravilele lui Vasile Lupu (Cartea pentru învățători, din 1646) și Matei Basarab (Îndreptarea legii, din 1652) și sfârșind cu condicele penale ale lui Alexandru Sturza (din 1826) în Moldova și a lui Barbu Știrbei (din 1850) în Muntenia, conțineau dispoziții cu privire la infracțiunile patrimoniale.

Codul Penal Român din 1864, copiat aproape în întregime după Codul Penal Francez, conținea în capitolul privitor la "Crime și delictе contra proprietăților" dispoziții inspirate, în marea majoritate, din Codul Penal Prusian (art.306-380).

În Codul Penal de la 1864, în grupul infracțiunilor contra proprietății erau incluse și unele infracțiuni care aveau numai indirect legătură cu ocrotirea avutului.

Codul Penal de la 1864 prevedea infracțiunea de tâlhărie în dispozițiile sale din art.317-320, atât în forma simplă, cât și în forme agravate în raport cu mijloacele de constrângere folosite și cu urmările actelor de constrângere. Tâlhăria era calificată crimă, fiind sancționată și prin diferite legi speciale.

2. Tâlhăria în Codul Penal de la 1936

În Codul Penal de la 1936, cadrul infracțiunilor contra patrimoniului a fost restrâns la limitele sale firești, iar toate infracțiunile care fuseseră în mod nepotrivit încadrate în Codul Penal de la 1864 au fost așezate în despărțăminte corespunzătoare obiectului lor juridic. Tâlhăria este reglementată în Titlul XIV - Crime și delictе contra patrimoniului, Capitolul II, Secțiunea 1, art. 529 - 534, într-o variantă tip și în altă formă - asimilată în 3 variante agravate, fără a se face distincție dacă bunul ce formează obiectul material al infracțiunii aparține patrimoniului privat sau public, astfel:

*** art.529 - varianta tip - avea următorul cuprins:

Acela care ia prin violență sau amenințare un lucru mobil, ce nu-i aparține, din posesiunea sau detenția altuia, în scopul de a și-l însuși, pe nedrept, comite delictul de tâlhărie și se pedepsește cu închisoare corecțională de la 3 la 8 ani, amendă de la 5.000 la 10.000 lei și interdicție corecțională de la 2 la 5 ani;

*** art.530 - varianta asimilată - avea următorul cuprins:

Se socotește, de asemenea, că a săvârșit delictul de tâlhărie și se pedepsește potrivit articolului precedent:

1. Acela care, surprins în flagrant delict de furt, întrebuințează violența sau amenințarea în scopul de a păstra lucrul furat sau de a distruge urmele delictului, ori de a asigura scăparea sa sau a coparticipanților săi;

2. Acela care ia un lucru de la o persoană, pe care a pus-o în acest scop în stare de inconștiență sau neputință de a se apăra, prin narcotice sau alte mijloace;

3. Acela care obține prin violență sau amenințare semnătura sau remiterea unui act, unui titlu sau a oricărui alt înscris care poate avea efecte juridice;

*** art.531- varianta agravată - avea următorul conținut:

Tâlhăria se pedepsește cu închisoare corecțională de la 5 la 12 ani, amendă de la 10.000 la 20.000 lei și interdicție de la 3 la 15 ani, când este săvârșită :

1. în timpul nopții;
2. pe drumuri sau în piețe publice;
3. de două sau mai multe persoane;
4. de către una sau mai multe persoane mascate, deghizate sau travestite;
5. de către una sau mai multe persoane care aveau asupra lor, toate sau o parte din ele, arme sau narcotice;
6. prin bătăi sau rele tratamente care au cauzat victimei vreo vătămare gravă a sănătății sau integrității corporale;

*** art.532- tâlhăria este comisă și se pedepsește cu muncă silnică de la 10 la 15 ani și degradarea civică de la 5 la 8 ani, în următoarele cazuri:

1. când s-a întrebuințat forța;
2. când s-a cauzat vreo vătămare a integrității corporale sau a sănătății din cele prevăzute la art. 473 ori s-au săvârșit și tentative de omor.

*** art.533- crima de tâlhărie se pedepsește cu muncă silnică pe viață când s-a cauzat moartea victimei.

Prin Decretul nr. 192, publicat în Buletinul Oficial nr. 67 din 5 august 1950, în Codul Penal din 1936 s-au introdus în cadrul Titlului XIV, Capitolul II, "unele infracțiuni contra avutului obștesc" cu un regim de sancționare mai sever în cadrul acestuia din urmă.

3. Tâlhăria în Codul Penal de la 1968

Fată de precedentele acte legislative, cadrul infracțiunilor contra avutului personal sau particular a primit în Codul Penal de la 1968 o reglementare diferită. Infracțiunile contra avutului personal sau particular au fost concentrate în texte incriminatoare mai cuprinzătoare, așa încât faptele care în codul anterior se încadrau în texte diferite, în Codul Penal de la 1968 sunt cuprinse în același text, cu o corectă încadrare juridică (exemplu: furt, tâlhărie, gestiune frauduloasă, etc.).

În Codul Penal de la 1968, tâlhăria a fost incriminată în Titlul III, când este comisă contra avutului personal sau particular, într-o variantă simplă și două agravate, iar când este comisă contra avutului public - în Titlul IV, de asemenea într-o variantă tip și două agravate, deosebirea fiind marcată prin prisma secțiunii (pedeapsa este mai severă când tâlhăria este comisă contra avutului public), astfel:

* * * *art. 211 :*

- varianta tip - avea următorul cuprins:

Furtul săvârșit prin întrebuițare de violențe ori prin punerea victimei în stare de inconștiență sau neputința de a se apăra, precum și furtul urmat de întrebuițarea unor astfel de mijloace pentru păstrarea bunului furat sau pentru înlăturarea urmelor infracțiunii ori pentru ca făptuitorul să-și asigure scăparea, se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani.

- variantele agravate - aveau următorul conținut:

Dacă tâlhăria a avut urmarea arătată de art.180, alin.2, iar vătămarea a necesitat pentru vindecare îngrijiri medicale mai mult de 10 zile sau vreuna din urmările arătate în art.181, pedeapsa este închisoarea de

la 3 la 8 ani, iar dacă a avut vreuna din urmările arătate la art.182, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 15 ani și interzicerea unor drepturi.

Tâlhăria care a avut ca urmare moartea victimei se pedepsește cu închisoare de la 7 la 20 ani și interzicerea unor drepturi.

*** art.225 .. Incriminează tâlhăria produsă în dauna avutului public:

- variantele agravate - aveau următorul conținut:

Când tâlhăria a avut consecințe grave sau vreuna din urmările prevăzute în art.181 sau în art.182, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 15 ani, interzicerea unor drepturi și confiscarea parțială a averii.

Comparând textul ce incriminează tâlhăria în Codul Penal din 1936 cu cel cuprins în Codul Penal din 1968, pe lângă elementele relevate mai sus ce diferențiază cele două legi mai există o substanțială deosebire, în sensul că în Codul Penal din 1968 nu sunt prevăzute alte circumstanțe agravante speciale ca acelea din Codul Penal din 1936 - de pilda tâlhăria comisă prin întrebuințarea de narcotice, de cruzimi, prin efracție, escaladare - ele putând fi reținute ca circumstanțe agravante în baza art.75 din Codul Penal ce duc la aplicarea unor pedepse mai severe.

4. Tâlhăria prevăzută în Codul Penal actual, modificată prin Legea 140/1996 pentru modificarea și completarea Codului Penal.

Modalitățile normative.

Având în vedere necesitatea punerii de acord a legii penale cu prevederile constituționale și realitățile prezente ale societății actuale, a fost adoptată Legea 140/ 1996 pentru modificarea și completarea Codului Penal, publicată în Monitorul Oficial nr.289 din 14 noiembrie 1996⁵.

Astfel tâlhăria este reglementată în Titlul III al Codului Penal, indiferent dacă este comisă contra patrimoniului privat sau public. Denumirea *Titlului III* din *actualul Cod Penal "Infracțiuni contra avutului personal sau particular"* a primit denumirea de ***"infracțiuni contra patrimoniului "***, iar *Titlul IV* denumit *"Infracțiuni contra avutului public"* a fost abrogat.

⁵ - Vintilă Dongoroz și colectivul- *Noul Cod Penal și Codul anterior, Prezentare comparativă, Editura Politică, București, 1968, pag. 138 - 139*

În Codul Penal modificat a rămas infracțiunea de tâlhărie prevăzută de:

*** art.211 - cu următorul cuprins:

Furtul săvârșit prin întrebuițare de violențe sau amenințări ori prin punerea victimei în stare de inconștiență sau neputința de a se apăra, precum și furtul urmat de întrebuițarea unor astfel de mijloace pentru păstrarea bunului furat sau pentru înlăturarea urmelor infracțiunii ori pentru ca făptuitorul să-și asigure scăparea, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 18 ani.

Tâlhăria săvârșită în următoarele împrejurări:

- a) de o persoană mascată, deghizată sau travestită;
- b) în timpul nopții;
- c) într-un loc public sau într-un mijloc de transport, se pedepsește cu închisoare de la 5 la 20 de ani.

Pedeapsa este închisoarea de la 7 la 20 ani, dacă tâlhăria a fost săvârșită:

- a) de două sau mai multe persoane împreună;
- b) de o persoană având asupra sa o armă, o substanță narcotică ori paralizantă;
- c) într-o locuință sau în dependențe ale acesteia;
- d) în timpul unei calamități;
- e) a avut una din urmările arătate în art. 182.

Tâlhăria care a produs consecințe deosebit de grave sau a avut ca urmare moartea victimei se pedepsește cu închisoare de la 15 la 25 ani și interzicerea unor drepturi.

Față de vechea reglementare, primul aliniat a rămas

neschimbat, cu excepția cuantumului pedepsei care s-a mărit de la minimul general de 2 ani la minimul general de 3 ani, iar maximul general de 7 ani s-a mărit maximul general de 18 ani.

Aliniatul 2 a fost modificat, fiind introduse trei circumstanțe agravante care ridică cuantumul pedepsei cu 2 ani, atât la minimul, cât și la maximul general, în cazul în care infracțiunea se comite în vreuna din aceste circumstanțe (de la 5 la 20 ani).

A fost introdus alinatul 2¹ având 5 circumstanțe agravante în care se ridică cuantumul pedepsei minime cu 2 ani, în cazul în care infracțiunea se comite în vreuna din aceste circumstanțe pedeapsa este de la 7 la 20 ani.

Litera e) de la aliniatul 2¹ face referire la art.182, care precizează urmările ce dau infracțiunii caracter de mai mare pericolozitate. Urmările infracțiunii prevăzute la art.182 se referă la numărul zilelor de îngrijiri medicale necesare victimei pentru vindecare - respectiv să fie mai mult de 60 de zile sau dacă victima a suferit una din următoarele consecințe: pierderea unui organ, încetarea funcționării acestuia, o infirmitate fizică ori psihică, slujirea, avortul ori punerea în primejdie a vieții persoanei.

Aliniatul 3 a fost de asemenea modificat, atât în ceea ce privește conținutul - fiind introdusă precizarea consecinței deosebit de grave pe lângă cea existentă, care a avut ca urmare moartea victimei, cât și în ceea ce privește cuantumul pedepsei - minimul general fiind mărit de la 7 ani la 15 ani și maximul general de la 20 la 25 de ani.

Mărirea cuantumului pedepsei la infracțiunea de tâlhărie apare ca o necesitate obiectivă a stopării fenomenului infracțional, față de creșterea acestuia într-un ritm accelerat, în ultima perioadă.

Împrejurarea de agravare este prevăzută de litera c) alin. 2 - tâlhăria săvârșită într-un loc public sau într-un mijloc de transport.

Cu privire la cea de a doua teză: tâlhăria săvârșită într-un mijloc de transport, în literatura juridică s-a exprimat opinia că această agravantă există atunci când fapta se săvârșește într-un mijloc de transport în comun⁶, precum și opinia că va exista această agravantă și când fapta se săvârșește în orice mijloc de transport⁷.

Consideram corectă cea de-a doua opinie, pentru că legiuitorul a folosit sintagma "mijloc de transport" și nu "mijloc de transport în comun" (cum se prevede la furtul calificat), sfera celei de-a doua noțiuni fiind evident mai largă, cuprinzând și sfera mijloacelor de transport în comun.

Trebuie reținut, așadar, că protecția instituită prin această împrejurare calificată a infracțiunii de tâlhărie se extinde la totalitatea mijloacelor de transport, atât cele care transportă prin natura lor persoane în comun sau individual, cât și cele care transportă ocazional persoane indiferent care este mijlocul de transport în care se comite fapta. Este suficient ca tâlhăria să se fi comis într-un mijloc de transport în care să existe atât făptuitorul, cât și victima.

Împrejurarea de agravare de la litera c) alin.2¹ - tâlhăria săvârșită într-o locuință sau în dependențe ale acesteia.

Această împrejurare de calificantă este specifică tâlhăriei, pentru că nu se întâlnește între elementele circumstanțiale ale infracțiunii de furt calificat, iar prin instituirea ei se realizează protejarea sporită a dreptului persoanei la folosirea în deplină siguranță a locului în care își trăiește viața intimă și în care își păstrează bunurile care-i aparțin.

6 - Revista de Drept penal, anul /V, nr. 1/1997, pag. 37, Asociația Română de Științe Penale

7 - Vintilă Dongoroz și colectivul- Noul Cod Penal și Codul anterior. Prezentare comparativă, Editura Politică, București, anul 1968, pag. 138 - 139

În literatura juridică, "locuința" a *fost* definită ca fiind un loc destinat efectiv și actual uzului domestic al uneia sau mai multor persoane indiferent dacă este închis sau parțial deschis, stabil sau mobil, dacă este destinat special acestui scop ori nu este destinat (cort, coliba, garaj, etc.), dacă reprezintă o locuință permanentă sau trecătoare (camera de hotel, cabina unui vapor, etc.); esențial este să fie folosită, în fapt, efectiv pentru nevoi legate de viața domestică a persoanei (repaus, alimentare, etc)⁸.

Prin "dependințe" se înțeleg locurile accesorii ale locuinței, cum ar fi: bucătăria, camera, pivnița, magazia, terasa, etc., deci locurile care, direct sau indirect, sunt în relație de dependență față de locuință⁹.

Tâlhăria, fiind o infracțiune contra patrimoniului, prin incriminarea ei în forma simplă sau agravată s-a urmărit, în primul rând, apărarea patrimoniului persoanei, a bunurilor acesteia, pentru sustragerea cărora făptuitorul ar putea intra în locurile în care sunt ținute astfel de bunuri, respectiv în locuința sau dependințele locuinței subiectului pasiv, fapta fiind mai gravă când se comite în acest loc.

Prin această împrejurare de agravare s-a urmărit, deci, în primul rând protecția bunurilor și, în al doilea rând, protejarea persoanei la folosirea liniștită a locului în care își trăiește viața intimă.

***art.222- prevede că tentativa la infracțiunea de tâlhărie se pedepsește.

8 - *Vintilă Dongoroz și colectivul- Noul Cod Penal și Codul anterior. Prezentare comparativă, Editura Politică, București, anul 1968, pag. 140*

9 - *Ibidem* 8

CAPITOLUL II

CONȚINUTUL LEGAL AL TÂLHĂRIEI

Secțiunea I

NOȚIUNE, CARACTERIZARE ȘI CONDIȚII PREEXISTENTE ALE TÂLHĂRIEI

1. Noțiune și caracterizare

Tâlhăria este fapta persoanei care pentru comiterea acțiunii de furt sau pentru păstrarea bunurilor furate ori pentru înlăturarea urmelor furtului sau înlăturarea pericolului de a fi prinsă recurge la violențe, amenințări sau alte constrângeri îndreptate împotriva altei persoane.

În Codul Penal în vigoare, tâlhăria este incriminată :

*** art.211 prevede:

- varianta tip:

"Furtul săvârșit prin întrebuințare de violențe sau amenințări ori prin punerea victimei în stare de inconștiență sau neputința de a se apăra, precum și furtul urmat de întrebuințarea de astfel de mijloace pentru păstrarea bunului furat sau pentru înlăturarea urmelor infracțiunii ori pentru ca făptuitorul să-și asigure scăparea, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 18 ani.

- variante agravate:

„Tâlhăria săvârșită în următoarele împrejurări:

- a) de o persoană mascată, deghizată sau travestită;
- b) în timpul nopții;
- c) într-un loc public sau într-un mijloc de transport, se pedepsește cu închisoare de la 5 la 20 ani.

Pedeapsa este închisoarea de la 7 la 20 ani, dacă tâlhăria a fost săvârșită:

- a) de două sau mai multe persoane împreună;
- b) de o persoană având asupra sa o armă, o substanță narcotică ori paralizantă;
- c) într-o locuință sau în dependențe ale acesteia;
- d) în timpul unei calamități;
- e) a avut vreuna din urmările arătate în art.182.

Tâlhăria care a produs consecințe deosebit, de grave sau a avut ca urmare moartea victimei se pedepsește cu închisoare de la 15 la 25 de ani și interzicerea unor drepturi.”

Deci furtul constituie acțiunea principală, de bază, în structura tâlhăriei, iar folosirea violenței, a amenințărilor sau a altor forme de constrângere constituie acțiunea adiacentă (secundară), de particularizare a acțiunii principale.

Infrațiunea de tâlhărie constă în acele fapte periculoase, din punct de vedere social, care se răsfrâng direct împotriva relațiilor care asigură existența și dezvoltarea avutului privat și public.

Tâlhăria este o infracțiune gravă, o faptă profund antisocială, reprezentând un grad de pericol ridicat, indiferent de natura avutului împotriva căruia se îndreaptă.

Gravitatea deosebită a acestei infracțiuni, gradul de pericol social

al acestei fapte rezidă din încălcarea concomitentă a două categorii de norme juridice: pe de o parte normele care protejează viața, integritatea corporală și sănătatea persoanei, iar pe de altă parte norme care asigură existența și dezvoltarea avutului.

Infracțiunea de tâlhărie trebuie privită ca o infracțiune gravă, nu numai în formele ei agravante, întrucât pericolul social al acestei fapte rezultă și din săvârșirea acesteia în forma simplă.

Spre deosebire de alte infracțiuni care aduc atingere avutului, existența infracțiunii de tâlhărie presupune și întrebuințarea de violențe, amenințări sau alte forme de constrângere care pot leza și integritatea fizică sau psihică a persoanei prejudiciate material.

Întrebuințarea actelor de constrângere sporește gradul de pericol social al tâlhăriei, întrucât prin întrebuințarea de violențe sau amenințări ori prin punerea victimei în starea de inconștiență sau neputința de a se apăra, se anihilează opoziția victimei, violența servind ca mijloc pentru comiterea furtului, păstrarea bunului furat, înlăturarea urmelor infracțiunii sau scăparea făptuitorului.

Prin întrebuințarea violenței ca element al naturii obiective a infracțiunii de tâlhărie se aduce atingere relațiilor sociale privind viața, integritatea corporală, sănătatea, libertatea care formează obiectul juridic special adiacent al tâlhăriei.

În conținutul obiectiv al tâlhăriei sunt conjugate două acțiuni distincte (furt și tâlhărie), *"tâlhăria este o acțiune complexă constituind o unitate legală în care sunt absorbite două activități specifice, legate între ele printr-un raport de la mijloc la scop și prin aceeași rezoluție infracțională"*¹⁰.

¹⁰ - Oliviu Augustin Stoica- Drept Penal, Partea specială, Editura Didactică și Pedagogică, București anul 1976, pag. 212

Scopul principal urmărit de către făptuitor este comiterea furtului, violența sau amenințarea constituind doar un mijloc pentru realizarea acestui scop. De aceea, legiuitorul a inclus tâlhăria în categoria infracțiunilor contra patrimoniului și nu în categoria infracțiunilor contra persoanei.

2. Conditii preexistente

A. Obiectul infractiunii de talharie

a. Obiectul juridic generic

Caracterizată ca o infracțiune contra patrimoniului, tâlhăria are ca obiect juridic relațiile sociale de ordin patrimonial; acesta este constituit din relațiile sociale a căror formare, desfășurare și dezvoltare sunt asigurate prin apărarea patrimoniului, mai ales sub aspectul drepturilor reale privitoare la bunuri, sub aspectul obligației de a menține poziția fizică a bunului în cadrul patrimoniului, aceasta făcând parte din gajul general al creditorilor chirografari¹¹.

b. Obiectul juridic special

Obiectul juridic special al infracțiunii de tâlhărie îl constituie, pe de o parte, relațiile sociale de ordin patrimonial care nu s-ar putea desfășura normal fără apărarea situației de fapt a bunurilor mobile în sfera patrimonială a persoanei care are la dispoziția sa acele bunuri - acesta fiind obiectul juridic special principal, iar pe de altă parte relațiile sociale privind persoana a căror desfășurare normală nu ar fi cu putință fără apărarea vieții, integrității corporale, sănătății sau libertății persoanei - acesta constituind obiectul juridic secundar sau adiacent.

¹¹ - Gheorghe Nistoreanu, Vasile Dobrinou, Ilie Pascu, Alexandru Boroș, Ioan Molnar, Valerică Lazăr, *Drept Penal, Partea specială*, Editura Europa Nova, București, anul 1997, pag. 193

Fiind o infracțiune complexă, tâlhăria are două obiecte juridice speciale, din care unul este principal, iar celălalt secundar.

*****Obiectul juridic principal al ocrotirii penale în cazul infracțiunii de tâlhărie constă în relațiile sociale de ordin patrimonial a caror existență și dezvoltare sunt condiționate de menținerea situației de fapt, adică poziția fizică pe care o are un bun mobil în sfera patrimonială a unei persoane¹².***

Tâlhăria este o infracțiune care se comite printr-o acțiune de sustragere, de schimbare ilicită a situației de fapt pe care o avea bunul înainte de comiterea infracțiunii. În această situație ocrotirea relațiilor sociale de ordin patrimonial este asigurată prin mijloace de drept penal.

*****Obiectul juridic secundar constă în relațiile sociale referitoare la viața, integritatea corporală sau libertatea persoanei.***

Aceste relații sociale constituie obiectul juridic secundar al tâlhăriei, deoarece, în conținutul complex al acestei infracțiuni, întrebuițare a violențelor, a amenințărilor sau a celorlalte mijloace de constrângere a persoanei constituie, în raport cu furtul, numai o activitate cu caracter secundar. Pentru exemplificare, în acest sens, redăm următoarea speță:

În seara zilei de 26 iunie 1994, în jurul orei 23, inculpatul C.N., împreună cu doi martori s-au întâlnit cu numiții S.G. și B.D. Inculpatul a lovit victima S.G., cauzându-i leziuni ce au necesitat pentru vindecare 12 zile de îngrijiri medicale, luându-i acestuia ceasul de la mână și scurta în care se găseau 3.600 lei, apoi a lovit și a luat cu forța pe victima B.D. și a dus-o pe malul râului Timiș, în Caransebeș, a violat-o, sustrăgându-i și suma de 8.200 lei.¹³

Așadar, prin acțiunea ilicită a inculpatului s-a adus atingere atât integrității corporale, cât și onoarei victimelor.

În ceea ce privește obiectul juridic principal "prin incriminarea tâlhăriei se apără situația de fapt, pe care o au bunurile în sfera patrimonială a persoanei fizice sau juridice private sau publice, îndreptățite să păstreze la dispoziția sa acele bunuri."¹⁴

Obiectul juridic adiacent va fi determinat de "felul acțiunii adiacente: viața, integritatea corporală și sănătatea persoanei fiind adiacente față de valorile sociale patrimoniale care constituie obiectul principal al faptei."¹⁵

12 - Vintilă Dongoroz și colectivul: *Op.cit.*, pag. 484

13 - *Sent. Pen. nr. 2853/1994, dos. 2890/1994, Judecătoria Caransebeș (nepublicată)*

14 - Vasile Dobrinou, Ilie Pascu, Gheorghe Nistoreanu, Ioan Molnar, Alexandru Boroi, Valerică Lazăr - *Drept penal, Partea specială, Editura Europa Nova, București 1997, pag.220*

15 - Vintilă Dongoroz și colectivul: *Noul Cod Penal și Codul anterior. Prezentare comparativă,*

c . Obiectul material

Dat fiind că tâlhăria este o unitate infracțională complexă, obiectul său material poate fi privit atât în raport cu acțiunea principală (de furt), cât și cu acțiunea secundară (adiacentă), deși pentru existența infracțiunii de tâlhărie nu este necesar ca acțiunea adiacentă să aibă un obiect material.

Obiectul material al infracțiunii de tâlhărie în raport cu acțiunea principală ***este bunul mobil asupra căruia s-a executat acțiunea de sustragere, de luare fără drept.***

Pentru ca un bun mobil să poată forma obiectul material al infracțiunii de tâlhărie trebuie să se afle în posesia sau detenția unei persoane "să fie situat de fapt în sfera patrimonială a unei persoane".¹⁶ Nu pot forma obiect material al tâlhăriei lucrurile care nu se află în stăpânirea efectivă a unei persoane (res nullius – lucrurile sau bunurile abandonate).

Pot constitui *obiect material al infracțiunii de tâlhărie, atât bunurile materiale, cât și cele neanimate, cu excepția imobilelor care prin natura lor nu pot forma obiectul acțiunii de sustragere.* Cu toate că imobilele nu pot face obiectul infracțiunii de sustragere, părți ale acestora pot face obiectul acțiunii de sustragere (exemplu: țigla de pe o casă - care face parte integrantă a imobilului - poate face obiectul infracțiunii de sustragere, și deci a infracțiunii de tâlhărie). *Imobilele, în totalitatea lor sau în parte, fac obiectul infracțiunii de tulburare de posesie.*

¹⁶ - *Vintilă Dongoroz și colectivul.. op. cit., pag. 459*

Între obiectul material al infracțiunii de tâlhărie și cel al infracțiunii de furt nu există vreo deosebire cantitativă sau calitativă. Poate exista tâlhărie când fapta privește chiar un singur bun de mică valoare: fapta inculpatului de a urmări victima la plecarea din restaurant și ajungând-o din urmă, lovind-o cu un briceag și luându-i suma de 9.000 lei, constituie infracțiunea unică de tâlhărie.¹⁷

Raportat la acțiunea adiacentă, în cazul în care ea se realizează prin violențe, obiectul material al acesteia este corpul persoanei asupra căreia se exercită acțiunea.¹⁸ Dar obiectul material al acțiunii adiacente poate fi și un lucru. După caz și în funcție de natura acțiunii adiacente: violența poate consta în ruperea hainelor, sustragerea ochelarilor, deposedarea de mijloace de apărare; amenințarea poate consta în demontarea unor piese de la vehiculul victimei, expusă să rămână astfel pe drum sau în stropirea cu benzină a mărfurilor aflate într-un camion pentru a le da foc; constrângerea victimei prin legare sau narcotizare.¹⁹ Atunci când făptuitorul săvârșește acte de violență asupra unor lucruri, trecând la distrugerea acestora, în măsura în care prin aceste acțiuni se insuflă victimei o temere se înfăptuiește în realitate amenințarea ei. Bunurile asupra cărora s-a exercitat acțiunea de distrugere constituie elemente constitutive ale infracțiunii prevăzute la art. 217 Cod Penal, acțiunea de distrugere constând într-o activitate materială distinctă, comisă cu o rezoluție infracțională, de asemenea, distinctă de cea de tâlhărie.

¹⁷ - *Trib. Suprem., Sect. pen., dec. nr. 2947/1984, C.D. 1984*

¹⁸ - *Teodor Vasițiu și colectivul : Codlul Penal comentat și adnotat, Partea specială, vol. 1, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1975, pag. 293*

¹⁹ - *Vintila Dongoroz și colectivul: op. cit., pag. 458*

În acest sens Tribunalul Suprem a statuat ca "fapta inculpaților, care după ce au sustras, prin violențe, bunurile aparținând persoanei vătămate - ceea ce constituie infracțiune de tâlhărie - au distrus buletinul de identitate, permisul de conducere, certificatul de înmatriculare și diverse fotografii găsite în portmoneul furat, constituie infracțiunea de distrugere prevăzută de art. 217 Cod Penal.²⁰

B. Subiecții infracțiunii de tâlhărie

Subiect activ la infracțiunea de tâlhărie poate fi orice persoană fizică, fără a fi necesar ca aceasta să întrunească o anumită calitate specială. *** **Subiectul activ nemijlocit** - poate fi o singură persoană. În general, tâlhăria se comite de mai multe persoane care cooperează ocazional sau sunt organizate în bandă.

În cazul în care mai multe persoane și-au dat contribuția la comiterea faptei, ei sunt subiecți activi ai infracțiunii, chiar dacă nu au contribuit decât la acțiunea de furt, iar alții numai la realizarea actelor de violență. Cu privire la această problemă, Tribunalul Suprem a precizat că "dacă unul dintre inculpați a amenințat victima, iar celălalt a deposedat-o de bunul sau, ambii inculpați sunt coautori ai infracțiunii de tâlhărie comisă; deși fiecare inculpat a desfășurat acte materiale distincte de ale celuilalt, amândoi au cooperat nemijlocit la comiterea infracțiunii prevăzută de art.211 Cod Penal, prin acțiuni care se completează reciproc.²¹

²⁰ - Trib. Supr., Sect. pen. nr. 2580/1978, "R.R.D." nr. 2/1974, pag. 168

²¹ - Trib. Supr., Sect. pen. nr. 4605/197/, "R.R.D." nr. 7/1992, pag. 161

Astfel, în mod corect, Judecătoria Reșița, prin Sentința penală nr.832/1994, a reținut în sarcina autorilor infracțiunii de tâlhărie prevăzută de art.211, alin.1 - Cod Penal, condamnând pe inculpatul B.P. la 3 ani închisoare, iar pe inculpatul T.V. tot la 3 ani de închisoare. În fapt, s-a reținut că în seara zilei de 30 mai 1994 inculpații au consumat împreună băuturi alcoolice la restaurantul "Terasa Trandafirilor" din Reșița.

Plecând din restaurant, în drum spre casă, aceștia s-au întâlnit cu victima T.P.. Inculpatul B.P. s-a repezit la victima T.P. și a imobilizat-o, în timp ce inculpatul T.V. a dezbrăcat victima de haină și, luând-o, au fugit la căminul de nefamiliști unde locuiau.

Inculpații au fost urmăriți de victimă, care le-a cerut haina. Inculpații au refuzat să restituie haina, iar inculpatul B.P. a aplicat acesteia cateva lovituri cu pumnul. Sesizată, Poliția a intervenit reținând pe inculpați. Recursul inculpaților a fost respins de Tribunalul Județean Caraș-Severin cu Decizia nr.456/1994.²²

În privința participației penale realizată sub forma complicității, în practica judiciară a Tribunalului Suprem s-a stabilit că "dacă complicele a avut cunoștință că furtul la comiterea caruia a înțeles să contribuie, prin acte de ajutor, va fi comis prin punerea victimei în stare de inconștiență în urma folosirii de narcotice, fapta sa urmează să fie calificată drept complicitate la infracțiunea de tâlhărie chiar dacă a comis sustragerea în alt mod și anume întrebuițând violența, deoarece el a știut că furtul va fi comis, oricum, în condițiile uneia dintre modalitățile de realizare a laturii obiective a infracțiunii de tâlhărie și a voit să participe la comiterea infracțiunii."²³

²² - *Dosar pen. nr. 2415/1994 Judecătoria Reșița, jud. Caraș-Severin, (sent. nepublicata)*

²³ - *Trib. Supr., Sect. pen. nr. 2762/1976, "R.R.D. n"; 1996, pag. 73*

Dacă unul din participanții la furt, prins de persoana vătămată și imobilizat, cheamă în ajutor, pentru a-l apăra, pe un alt participant care comite în acest scop acte de violență împotriva persoanei vătămate, cel dintâi inculpat comite, de asemenea, infracțiunea de tâlhărie și nu pe cea de furt - soluția se impune în raport cu prevederile art.28, alin.2, Cod Penal, potrivit cărora circumstanțele privitoare la faptă se răsfrâng și asupra participanților în măsura în care le-au cunoscut sau le-au prevăzut; ori chemând în ajutor, pentru a-l scăpa, pe cel de-al doilea inculpat, primul a prevăzut în mod neîndoielnic, că acesta va întrebuința violența, deoarece, altfel, nu era de conceput să scape din imobilizarea în care îl ținea partea vătămată.²⁴

În speță, s-a reținut că, pe timp de noapte, inculpatul J.C. împreună cu A.V. - condamnați pentru comiterea infracțiunii de tâlhărie - au spart geamul portierei din dreptul volanului de la autoturismul părții vătămate, inculpatul J.C.a deschis portiera, a intrat în mașină și a sustras 12 casete audio pe care le-a dat celui de-al doilea inculpat, care stătea alături de pază. În acel moment, a apărut partea vătămată care l-a surprins pe inculpat în interiorul autoturismului și l-a imobilizat. Nereușind să scape, deși a încercat, acesta l-a chemat în ajutor pe A.V., care s-a apropiat de cei doi și a lovit cu o piatra în față pe partea vătămată, fracturându-i 3 dinți. În urma agresiunii, inculpatul a reușit să se elibereze.

Ca atare, violența folosită de unul din inculpați pentru a asigura scăparea celuilalt, circumstanța de fapt, prevăzută de acesta, se răsfrânge asupra lui și, ca urmare, fapta sa constituie, de asemenea, infracțiunea de tâlhărie prevăzută de art.211 Cod Penal, chiar dacă el nu a comis acte proprii de violență pentru a scăpa.

²⁴ - Trib. Supr. Dec. nr. 51 /1987 în compunerea prevazuta de art. 39 din Legea pentru organizarea judecatoreasca

În privința participației penale realizată sub forma complicității, coautorului, în practica judiciară a Curții de Apel București, s-a hotărât că "fapta unei persoane care, deși nu a efectuat acte materiale de executare, specifice infracțiunii de tâlhărie, fie de sustragere, fie de exercitare a violenței sau de amenințare, i-a însoțit pe ceilalți inculpați, cunoscând intenția acestora de a tâlhări victimele, s-a aflat în imediata apropiere a persoanelor vătămate și a asistat la lovirea acestora și la deposedarea acestora de unele bunuri, reprezintă un act de ajutor, efectuate prin adeziunea deplină față de activitatea coinculpaților și, în drept, constituie acte de complicitate morală, iar caracterizarea acestora drept coautorat este greșită".²⁵

În practică, ideea coautoratului la infracțiunile praeterintenționate a fost admisă. Astfel, instanța supremă s-a pronunțat în sensul că în cazul furtului comis de două persoane, când unul dintre participanți comite acte de violență, iar cel de-al doilea acte de sustragere, există coautorat la săvârșirea infracțiunii de tâlhărie pentru ambii făptuitori. Când cel dintâi, cu intenție, ucide victima pentru a putea comite tâlhăria, fapta acestuia constituie și infracțiunea de omor deosebit de grav, prevăzut în art.176, lit.d, Cod Penal; dimpotrivă, fapta celui de-al doilea inculpat, care a comis sustragerea în timp ce victima era supusă agresiunii de maniera arătată, dar nu se dovedește că a urmărit ori acceptat decesul victimei, constituie numai infracțiunea de tâlhărie prevăzută de art. 211, alin.3, Cod Penal, deoarece a participat la tâlhărie cu intenție, iar momirea victimei trebuia și putea să o prevadă, poziția lui subiectivă fiind caracterizată prin intenție depășită²⁶.

²⁵ - *Asociația Română de Științe Penale, Revista de Drept Penal, anul /, nr. / seria noua - București 1994, pag. 147*

²⁶ - *Revista de Drept penal, anul/f, nr. 4/1995, pag. 163*

Pronunțându-se această soluție, s-a avut în vedere, așa cum prevede art.28, alin.2, Cod Penal, circumstanțele privitoare la fapta, în cazul dat uciderea victimei, se răsfrâng asupra participanților în măsura în care le-au prevăzut sau le-au cunoscut; ori al doilea inculpat, cunoscând actele de violență săvârșite de primul, fără însă a cunoaște și intenția acestuia de a ucide, va răspunde numai în calitate de coautor la infracțiunea de tâlhărie care a avut ca urmare moartea victimei prevăzută în art. 211, alin. 3, Cod Penal.

În legătură cu forma de participare penală sub forma coautoratului sau complicității, după cum o persoană a fost prezentă la locul infracțiunii manifestându-și acordul cu realizarea acestuia, existând o înțelegere prealabilă cu autorul faptei, s-au stabilit o serie de criterii de delimitare.

Astfel, "cel care contribuie la înlăturarea obstacolelor din calea comiterii faptei poate avea calitatea de coautor, deși contribuția participantului a servit indirect la comiterea acțiunii ilicite care formează elementul material al faptei; ea este totuși o contribuție nemijlocită fiindcă în desfășurarea cauzalității fizice prin care se realizează acțiunea ilicită, sunt considerate ca nemijlocite și contribuțiile care servesc la înlăturarea, paralizarea rezistenței pe care o întâmpină contribuțiile creatoare.

De asemenea, cel care amenință pe posesorul unui bun pentru ca o altă persoană să poată lua bunul din posesia celui amenințat în scopul de a și-l însuși pe nedrept, va fi, ca și realizatorul sustragerii, coautor al infracțiunii de tâlhărie."²⁷

²⁷ - *Vinti/a Dongoroz si colectivul : op- cit., pag. 611*

Există și alte categorii de acte care, fără să aparțină în mod aparent acțiunii incriminate, contribuie totuși, evaluată concret, într-o măsură determinată la realizarea ei, și ca atare, nu li se poate atribui caracterul unor simple activități de participație secundară. Astfel, este posibil ca autorul sustragerii să fie un tânăr lipsit de forță fizică sau o femeie, dar să fie însoțit de un barbat cu o constituție robustă și care prin simpla sa prezență ar constitui o adevărată amenințare pentru victimă (respectiv subiectul pasiv al infracțiunii respective). De exemplu, se va reține complicitatea la tâlhărie prevăzută în art. 211, alin.1, lit. c pentru situația în care complicele furnizează anumite date cu privire la timpul și locul săvârșirii tâlhăriei ori îi promite autorului că va tăinui bunurile provenite din comiterea faptei atâta vreme cât complicele nu mai desfășoară activitatea de ajutor, concomitent cu executarea faptei.

*** *Subiectul pasiv* al infracțiunii poate fi orice persoană față de care s-a săvârșit tâlhăria, adică persoana ale carei bunuri au fost sustrate prin săvârșirea tâlhăriei sau acea ori acele persoane față de care s-a săvârșit numai acțiunea adiacentă (violența, amenințarea). De exemplu, când este supus violenței, cel care fără a fi posesorul sau deținătorul bunurilor, intervine pentru a opri pe făptuitor să le ia ori încearcă să-l rețină. În astfel de cazuri, vor exista doi subiecți pasivi ai infracțiunii: cel ale cărui bunuri au fost furate și cel care a fost victima actelor de violență sau amenințare.

Dacă în aceste situații, victima actelor de violență sau amenințare poate fi numai o persoană fizică, victima acțiunii de fapt ar putea fi și o persoană privată sau publică.

Prin interpretarea corectă a dispozițiilor art. 211, alin. 1 - Cod Penal, în literatura juridică s-a precizat distincția ce trebuie făcută între "subiectul pasiv al acțiunii de luare" care este posesorul sau deținătorul de fapt al bunului sustras și "subiectul pasiv al acțiunii de constrângere" care

poate fi numai posesorul sau deținătorul de fapt al bunului, ci și paznicul sau orice persoană care apare în fața infractorului în momentul comiterii infracțiunii și față de care s-au comis actele de constrângere.

În cazul tâlhăriei contra patrimoniului, în ceea ce privește subiectul pasiv, trebuie observat că fiind vorba de o acțiune de furt care se comite prin folosirea actelor de constrângere, infracțiunea are doi subiecți pasivi. La acțiunea de luare, subiectul pasiv este unitatea publică, iar la acțiunea adiacentă subiectul pasiv este persoana care are în primire bunul (gestionar) sau în administrare (administrator) sau în pază (paznic), precum și orice persoană care fiind de față la desfășurarea faptei și împotriva căroră s-au comis acte de violență sau amenințare.²⁸

Prin Sentința penală nr.13/1993, rămasă definitivă prin respingerea recursului declarat de inculpat, cu Decizia penală nr.251/1993 de către Tribunalul Județean Caraș-Severin, Judecătoria Reșița a condamnat pe inculpatul S.B. la 1 an de închisoare în baza art. 211, alin. 1, art. 225, alin. 1 - Cod Penal cu aplicarea art. 74 Cod Penal.

În fapt, s-a reținut că în data de 12 noiembrie 1993, în jurul orei 13, inculpatul a profitat de lipsa de atenție a responsabilei de ghișeu CEC Reșița și a sustras suma de 25.000 lei. Plecând de la ghișeu s-a întâlnit cu un polițist, iar pentru a-și asigura scăparea, l-a lovit, fugind. Instanța a reținut în sarcina inculpatului și fapta prevăzută de art. 239, alin 2, Cod Penal, pentru care a aplicat 1 an închisoare.²⁹

²⁸ - *Vintila Dongoroz si colectivul.. op. cit.,pag. 613*

²⁹ - *Dos. Pen. nr.14/2/1994, Judecatoria Resita, jud. Caras-Severin (sentinta nepublicata)*

Din speța redată, rezultă că subiectul pasiv al acțiunii de furt este unitatea CEC prejudiciată, iar subiectul pasiv al acțiunii de violență este lucrătorul de poliție asupra căruia s-au exercitat actele de violență.

Cu privire la încadrarea juridică a faptei, apreciem că aceasta este conformă cu dispozițiile legii, reținându-se în mod corect în sarcina inculpatului și fapta prevăzută de art. 239, alin 2, Cod Penal.

Orice persoană care îndeplinește condițiile necesare pentru a răspunde penal poate fi subiect activ al infracțiunii de tâlhărie și "chiar dacă acesta ar avea un drept (total sau parțial) asupra bunului sustras prin întrebuințare de violențe sau amenințări ori prin punerea victimei în stare de inconștiență sau neputință de a se apăra."³⁰

În consecință, chiar proprietarul unui bun mobil, prin întrebuințarea violenței și amenințării, poate fi subiect activ, când bunul se află în acel moment în posesia legitimă a altei persoane. De asemenea, participația la varianta tip a infracțiunii de tâlhărie este posibilă și în alte forme decât cea concomitentă cu a autorului la locul faptei.³¹

Deci va fi complice conform art. 211, alin. 1 - Cod Penal, cel care furnizează date cu privire la timpul și locul comiterii faptei ori promite că va tăinui bunurile provenite din comiterea faptei de ajutor, concomitent cu executarea faptei.

Variantele agravante pentru existența infracțiunii speciale de loc, de timp, de mod sau consecințe deosebit de grave necesită condiții speciale de loc, de timp, de mod sau consecințe deosebit de grave.

³⁰ - Gheorghe Nistoreanu și colectivul: *op. cit. vol. 1. titlul III. pag. 221*

³¹ - *Trib. Supr., Sect. pen. nr. 2762/1987. "R.R.D." nr. 7/1976. pag. 73*

Secțiunea II

CONȚINUTUL CONSTITUTIV AL TÂLHĂRIEI

1. Latura obiectivă

În raport de reglementarea cuprinsă în art. 211, alin 1, teza 1 - Codul Penal " *tâlhăria este acea modalitate tipică de sustragere în care luarea bunului mobil al altuia se realizează prin constrângerea sau înfrângerea victimei*", de aceea, în structura complexă a acestei infracțiuni, latura obiectivă se caracterizează prin două componente, fiecare dintre ele înglobând mai multe aspecte.³²

a) Elementul material

Elementul material are un conținut complex, fiind alcătuit la infracțiunea de tâlhărie din două acțiuni conjugate, acțiunea de constrângere ca acțiune mijloc și acțiunea de furt ca acțiune scop.

Elementul material al infracțiunii de tâlhărie este prevăzut în art. 211, alin. 1 - Cod Penal: "Furtul săvârșit prin întrebuițarea de violențe sau amenințări ori prin punerea victimei în stare de inconștiență sau neputință de a se apăra, precum și furtul urmat de întrebuițarea unor astfel de mijloace pentru păstrarea bunului furat sau pentru înlăturarea urmelor infracțiunii ori pentru ca făptuitorul să-și asigure scăparea, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 18 ani."

"Acțiunea de constrângere" este acțiunea adiacentă care servește ca mijloc pentru comiterea furtului, păstrarea bunului furat, înlăturarea urmelor infracțiunii sau scăparea făptuitorului și este comisă pentru a împiedica opoziția victimei.

³² - Oliviu Augustin Stoica. *Drept Penal, Partea speciala, Editura Didactica si Pedagogica, Bucuresti, 1976, pag. 487*

„Acțiunea de constrângere” constă în întrebuițarea de violențe sau amenințări ori prin punerea victimei în stare de inconștiență sau neputință de a se apăra. Întrebuițarea cumulativă a acestor mijloace nu schimbă caracterul unitar al infracțiunii, dar se va ține seama de aceasta la aprecierea gradului concret de pericol al faptei.³³

Pentru existența laturii obiective a tâlhăriei, violențele trebuie exercitate direct împotriva victimei, violențele față de lucruri pot constitui și ele uneori o amenințare (de exemplu: ruperea legăturii telefonice, stropirea cu benzină a încărcăturii dintr-un camion în scopul de a o incendia). Violența efectuată față de lucruri, dar care nu constituie o amenințare, nu poate realiza acțiunea adiacentă și nu întrunește conținutul obiectiv al tâlhăriei (de exemplu: smulgerea ceasului unei persoane aflată într-o stare avansată de ebrietate și dormind, care nu numai că nu a opus rezistență, dar nu poate simți că este deposedată de bunul său".³⁴

Prin întrebuițarea de violențe sau amenințări - ca mijloc de comitere a infracțiunii de tâlhărie - trebuie să se realizeze constrângerea fizică sau psihică a victimei, în scopul realizării acțiunii de luare a bunului.³⁵

Astfel, Judecătoria Reșița, prin Sentința penală nr.229/1993 rămasă definitivă, prin respingerea recursului declarat de inculpați cu Decizia penală nr.311/1993, a procedat corect condamnând pe inculpatul V.S. la 3 ani închisoare pentru fapta prevăzută de art.211, alin. 2, cu aplicarea art.75, lit. a, Cod penal, iar pe inculpatul F.I. la 2 ani închisoare pentru aceeași faptă, cu aplicarea art.6 și art.75, lit. a și art.74 - Cod Penal.

³³ - *Vintila Dongoroz si colectivul.. op. cit., pag. 487*

³⁴ - *Gheorghe Nistoreanu si colectivul.. op. cit., pag. 222*

³⁵ - *Oliviu Augustin Stoica.. op. cit., pag. 159*

În fapt, s-a reținut că inculpații, în seara zilei de 8 noiembrie 1993, au intrat cu forța în locuința victimei B.I. care se afla împreună cu concubina sa.

Inculpatul V.S. a lovit cu cuțitul pe concubina lui B.I. provocându-i o vătămare corporală care a necesitat pentru vindecare îngrijiri medicale 20 de zile. Tot inculpatul V.S. a amenințat cu cuțitul și pe victima B.I., iar acesta de frică a sărit prin geamul locuinței care se afla la etajul II. În urma căzăturii, B.I. s-a accidentat, necesitând pentru vindecare îngrijiri medicale de 90 de zile. Inculpații au sustras din casa victimei suma de 85.000 lei, după care au plecat.³⁶

Este explicabilă atitudinea victimei, deoarece amenințarea care s-a produs asupra sa a venit din partea inculpatului care cu câteva momente mai înainte o rănise cu cuțitul pe concubina sa. Constrângerea psihică exercitată asupra sa a fost de asemenea intensitate încât a servit inculpaților ca mijloc pentru sustragerea bunurilor.

Violența sau amenințarea, ca mijloc de realizare a acțiunii adiacente, trebuie să îndeplinească mai multe condiții:

* * * să fie îndreptată împotriva unei persoane pentru a-i anihila opoziția pe care ar opune-o sau ar putea-o opune.

Prin “victimă a violenței sau amenințării” se înțelege atât persoana care are posesia sau detinența bunului ce urmează a fi luat, cât și persoana care are paza acestuia sau care ar putea interveni, fie pentru a împiedica comiterea infracțiunii, fie pentru descoperirea infracțiunii”.³⁷

³⁶ - Dos. pen. nr. 826/1993 Judecătoria Resita, jud. Caras-Severin (sentința nepublicată)

³⁷ - Oliviu Augustin Stoica : op. cit., pag. 295

Violența, ca și amenințarea - mijloace folosite de făptuitor pentru realizarea în fapt a constângerii - trebuie să fie exercitate nemijlocit asupra persoanei victimei. În literatura juridică și în practica instanțelor s-au adoptat puncte de vedere diferite cu privire la condițiile în care trebuie să fie realizate violențele pentru a putea întregi conținutul obiectiv al infracțiunii de tâlhărie. Discuțiile s-au purtat cu privire la justa încadrare a faptei, constând în însușirea unui bun, pe care făptuitorul îl smulge din mâna victimei și apoi fuge.

Potrivit unei opinii, o astfel de faptă constituie infracțiunea de tâlhărie, argumentându-se că prin smulgerea unui obiect din mâna victimei se realizează violența și nu are nici o relevanță faptul că se exercită direct asupra victimei sau prin intermediul lucrului. Se susține că prin smulgerea bruscă se înlătură contactul victimei cu obiectul pe care îl ținea și prin aceasta se realizează cerința necesară pentru existența infracțiunii de tâlhărie.³⁸

În exprimarea celei de-a doua opinii se arată că "violența sau forța fizică față de bunuri care vizează numai bunul material" (de exemplu: smulgerea nasturilor de la haină, ruperea colierului de la gâtul cuiva, smulgerea bruscă prin surprindere, în mod subit, fără posibilitatea de a fi opus vreo rezistență din partea victimei, a obiectului material sau scoaterea acestuia pe nesimțite din detenția fizică a victimei) nu este caracteristică tâlhăriei.³⁹ La comiterea furtului în aceste condiții, nu se aduce nici o atingere relațiilor sociale privind viața, integritatea corporală, sănătatea, libertatea, onoarea, care formează obiectul juridic special al infracțiunii de tâlhărie.

³⁸ - Teodor Vasiliu și colectivul: *op. cit.*, pag. 295

³⁹ - Oliviu Augustin Stoica : *op. cit.*, pag. 159

Nerealizându-se violența în sensul art. 211 Cod Penal, fapta nu constituie infracțiune de tâlhărie, ci întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de furt.

Sunt situații când victima opune rezistență acțiunii de smulgere a obiectului, încearcă să înlăture forța agresorului pentru a putea să păstreze obiectul.

Înfrângând rezistența sau opunerea fizică a victimei se realizează violența caracteristică tâlhăriei, întrucât prin smulgerea bunului se poate realiza un pericol iminent pentru una din valorile sociale arătate mai înainte, deoarece agresorul care nu renunță la atac va încerca în continuare să acționeze cu și mai mare forță. Ori, în această ultimă situație, acțiunea de smulgere chiar dacă nu pune în pericol iminent și grav viața sau integritatea corporală a posesorului va însemna, în orice caz, o imixtiune în libertatea de mișcare, ceea ce echivalează cu lipsirea de libertate a unei persoane.⁴⁰

În acest sens, practica judiciară a Tribunalului Suprem arată că: "dacă în fapt, anterior smulgerii pungii cu bani din buzunarul interior al hainei victimei, inculpatul a împins cu o mână victima spre spate, dezechilibrând-o, și numai în aceste condiții i-a putut lua banii cu cealaltă mână, se impune concluzia că furtul a fost comis prin violență și deci că fapta constituie tâlhărie, iar nu furt."⁴¹

Înșușirea bunului în aceste condiții constituie infracțiunea de tâlhărie, deoarece prin smulgerea bunului s-a adus atingere unor relații sociale care formează obiectul juridic adiacent al infracțiunii de tâlhărie, și, în consecință, s-a realizat violența specifică acestei infracțiuni. De asemenea, fapta inculpatului de a fi smuls din brațele părții civile o sacoșă, conținând diferite bunuri și de a fi fugit cu ea, constituie infracțiunea de tâlhărie și nu aceea de furt; prin smulgerea obiectului material al infracțiunii

elementul " violența" caracteristic tâlhăriei este realizat.⁴²

În principiu, violențele, ca și amenințările - ca acțiuni adiacente - care alături de acțiunea principală de furt realizează elementul material al infracțiunii de tâlhărie, pot consta în orice acțiune de agresiune fizică sau psihică îndreptată împotriva persoanei vătămate, de natura a-i înfrânge împotrivirea la deposedarea sa. Cu alte cuvinte, în cazul tâlhăriei comisă prin aceste modalități, persoana vătămată știe că avutul ei va suferi o diminuare prin acțiunea făptuitorului, dar nu poate împiedica producerea acestui rezultat, fie pentru că opunerea ei a fost anihilată, fie pentru că nu îndrăznește să se opună.

În acest sens, în practica judiciară a Curții Supreme de Justiție se arată că "deposedarea părții vătămate de căciula pe care o poartă, prin smulgerea ei de pe capul acesteia, fără exercitarea vreunei acțiuni agresive de natură a-i înfrânge opunerea, constituie infracțiunea de furt, iar nu cea de tâlhărie, deoarece lipsește cerința privind întrebuițarea de violențe la care se referă art. 211, alin. 1 - Cod Penal". Sustragerea căciulii de pe capul celui care o poartă nu s-a făcut printr-o formă de constrângere a acestuia pentru a-i înfrânge împotrivirea, iar deposedarea nu i-a produs, în timpul desfășurării acțiunii de furt, suferințe fizice sau morale. Lipsind, deci acțiunea de violență sau ameninare, în sensul prevederilor art. 211, alin 1 - Cod Penal, luarea în mod brusc a lucrului aflat asupra unei persoane prin simpla detașare a acestuia dintr-un contact nemijlocit superficial, fără ca deținătorul ei să opună vreo rezistență, întrucât după comiterea acestei acțiuni fuge, nu

⁴⁰ - L. Biro. *Semnificatia termenului "/ntrebuintarea de violenta" din textul care incrimineaza tilharia. "R.R.D". nr. 4/1973, pag. / /2*

⁴¹ - *Trib. Supr., Sect. pen. dec. pen. nr. 339///98/, op. cit., pag. 410*

⁴² - *Trib. Supr., Sect. pen. dec. pen. nr. 1187/1971, "R.R.D."nr. 11/1971, pag. 151*

aduce vreo atingere relațiilor sociale ce formează obiectul juridic adiacent al infracțiunii de tâlhărie.⁴³

Ca urmare, ori de câte ori luarea unui bun are loc prin "smulgere", instanța trebuie să cerceteze cu deosebită atenție dacă prin acțiunea de smulgere s-a adus vreo atingere uneia din valorile sociale ce formează obiectul juridic adiacent al infracțiunii de tâlhărie, realizându-se astfel elementul de "violență" caracteristic acestei infracțiuni".⁴⁴ În acest sens, s-a pronunțat Tribunalul Municipiului București, prin Decizia nr.648/1993, astfel: "Smulgerea violentă și intempestivă a unui lanțșor din aur de la gâtul persoanei vătămate constituie infracțiunea de tâlhărie și nu cea de furt".⁴⁵

***** să fie aptă pentru a servi ca mijloc la luarea bunului, păstrarea acestuia sau scăparea făptuitorului, prin înfrângerea opoziției sau rezistenței fizice a victimei împotriva acțiunii de luare sau prin intimidarea acesteia, silind-o să rămână inactivă și să renunțe la orice rezistență sau împotrivire; violența trebuie să fie exercitată cu intensitate, să creeze un pericol iminent pentru viața, integritatea corporală, sănătatea, libertatea victimei sau a altuia.**⁴⁶

⁴³ - Curtea Supremă de Justiție. dec. nr. 63/1991. în componerea prevăzută de art 39 alin. 2 și 3 din Legea privind organizarea judecătorească, publicată în 1995

⁴⁴ - Gheorghe Nistoreanu și colectivul: op. cit., pag. 224

⁴⁵ - Repertoriu de practică judiciară în materie penală pe anii: 1990-1995 de Vasile Papadopol și M. Popovici, Editura Enciclopedică, București, 1994, pag. 22

⁴⁶ - Oliviu Augustin Stoica : op. cit., pag. 159

Cu privire la aceasta, în practica judiciară, Sentința penală nr. 4893/1992 a Judecătorei Reșița, s-a reținut în fapt că, în noaptea de 12 noiembrie 1992, inculpații A.I. și T.V. au urmărit pe victima S.C., atacând-o și lovind-o cu pumnii și picioarele, într-un loc întunecos din cartierul Lunca Bârzavei din Reșița, după care i-au sustras o scurtă, în valoare de 35.000 lei. Victimei i-au fost cauzate vătămări ce au necesitat pentru vindecare îngrijiri medicale timp de 7 zile, conform certificatului medico-legal depus în cauză. Instanța de fond a aplicat inculpaților pedeapsa închisorii de 3 ani și 6 luni, făcând aplicarea art.211, alin 1 Cod Penal.⁴⁷

Însușirea bunului în condițiile arătate este rezultatul folosirii actelor de violență de o intensitate sporită, creându-se prin aceasta un pericol iminent pentru integritatea corporală a victimei, întrucât, chiar dacă ar fi putut opune rezistență atacului agresorilor, aceasta i-a fost anihilată, atacul producându-se prin surprindere.

În practica judiciară a fost comentată situația în care între acțiunea principală (furt) și acțiunea adiacentă (folosirea violenței, amenințări, etc.) există un interval de timp în care a avut loc succesiunea lor. În speță, s-a reținut că, la sfârșitul lunii septembrie 1991, inculpatul a sustras dintr-un bloc de locuințe aflat în construcție o cantitate de parchet, pe care a ascuns-o într-un bloc neterminat. În data de 19 noiembrie 1991, inculpatul găsimd un cumpărător a mers să ia parchetul de unde îl lăsase, însa a fost observat de un grup de militari în termen care făceau pază, aceștia alergând după el, inculpatul, pentru a-și asigura scăparea, a aruncat cu o caramidă asupra unuia dintre ei, pe care l-a și mușcat de mână.

⁴⁷ - *Dos. pen. nr. 4056/993 Judecatoria Resita, judCaras-Severin (sent. nepublicata)*

Prima instanță a încadrat această faptă în art.211, rap. la art. 225 Cod Penal și art. 239, alin.2 - Cod Penal cu aplicarea art. 35, lit.a - Cod Penal, iar instanța superioară a respins recursul declarat de inculpat".⁴⁸

În acest sens, în literatura juridică s-a arătat că "folosirea efectivă a violențelor, amenințărilor sau oricăror altor forme de constrângere trebuie să intervină fie în timpul executării acțiunii de furt, fie imediat după consumarea acesteia".⁴⁹

Ca urmare, "în cazul în speță, când furtul s-a comis în luna septembrie iar exercitarea violenței pentru ca făptuitorul să-și asigure scăparea a avut loc în a doua jumătate a lunii octombrie - nu s-a comis o tâlhărie și un ultraj, ci un furt și un ultraj".⁵⁰

***** să fie ulterioară sau concomitentă acțiunii de luare.** În modalitatea tipică de comitere a tâlhăriei, acțiunea mijloc premerge acțiunii de luare. Dacă violența sau amenințarea este posterioara luării, iar furtul va putea fi calificat tâlhărie numai dacă actele de violență sau amenințare sunt întrebuințate ca mijloc pentru păstrarea bunului furat, pentru înlăturarea urmelor infracțiunii ori pentru ca făptuitorul să-și asigure scăparea. În acest sens, în practica judiciară s-a precizat că: "potrivit prevederilor art. 211 Cod Penal, constituie infracțiune de tâlhărie furtul urmat de întrebuințarea de violențe pentru păstrarea bunului furat. Dacă însă violențele nu au fost exercitate în scopul de a păstra bunul furat, ci au reprezentat o ripostă spontană la comportarea agresivă a persoanelor care au surprins furtul,

⁴⁸ - Vasile Papadopol și M. Popovici: *op. cit.*, pag. 264

⁴⁹ - Vintila Dongoroz și colectivul: *Explicații teoretice și practice ale Codului Penal Roman, vol. III, Partea Specială, Ed. Academiei, București 1971, pag. 46*

⁵⁰ - Oliviu Augustin Stoica: *op. Cit. pag. /59*

faptele nu constituie infracțiunea de tâlhărie, ci infracțiunea de furt și lovire în concurs real".⁵¹

Punerea victimei în stare de inconștiență sau neputință de a se apăra, pentru a realiza acțiunea adiacentă și a întregi conținutul obiectiv al infracțiunii de tâlhărie, trebuie să fie efectivă. În literatura juridică s-a arătat că: "prin punerea victimei în această stare prin folosirea de narcotice sau alte substanțe care pot provoca starea de inconștiență"; iar prin "punerea victimei în neputința de a se apăra" se înțelege orice acțiune care a anihilat posibilitățile de scăpare de care victima ar fi putut dispune (imobilizare, dezarmare, punerea unui caluș în gură, etc.).

Acestea nu sunt în realitate decât tot o formă de violență, de aceea le numim alte acte de constrângere".⁵²

În acest sens, Tribunalul Județean Satu Mare a hotărât că: " la o astfel de stare se poate ajunge și prin determinarea sau silirea victimei să consume băuturi alcoolice în cantități mari. Câtă vreme, în speță, este dovedit că inculpatul nu a determinat sau a silit pe victimă să consume - în mod exagerat - băuturi alcoolice, ci s-a complăcut în a bea cu acesta în același local, unde s-au cunoscut întâmplător, sustragerea bunurilor personale ale victimei după ce aceasta ajunsese în completă stare de ebrietate nu poate fi reținută încadrarea infracțiunii de tâlhărie, ci de furt, deoarece lipsește în speță cerința esențială a elementului material, anume că acțiunea adiacentă (determinarea sau silirea de a consuma băuturi alcoolice) să fi servit ca mijloc pentru comiterea furtului."⁵³

În practica judiciară s-a precizat că starea de inconștiență poate rezulta și prin aplicarea de lovituri multiple victimelor. Astfel, prin Sentința penală nr.108/1993 a Judecătorei Reșița s-a reținut starea de

51 - Trib. Supr., Sect. pen. dec. nr. -0-1/1973. "R.R.D." nr. ///1993. pag. 173

52 - Vintila Dongoroz și colectivul : op. cit., pag. 488

inconștientță a victimelor cauzată ca urmare a loviturilor multiple pe care le-au aplicat asupra acestora inculpații G.P. și B.I.

În fapt, în noaptea de 6 februarie 1993, după ce au băut împreună la barul „Baran” din Lunca Bârzavei - Reșița, inculpații G.P. și B.I. în drum spre casă s-au oprit în dreptul locuinței minorelor M.D. și B.V., au pătruns pe geam în casă și profitând de faptul că victimele dormeau, le-au aplicat lovituri până ce le-au adus în stare de inconștientă, după care au sustras din casă suma de 70.600 lei și apoi au fugit.

Instanța a reținut în sarcina inculpaților infracțiunea de tâlhărie, prevăzută de art.211, alin 1 - Cod Penal, condamnând pe inculpatul G.P. la 2 ani și 6 luni închisoare cu aplicarea art.75, lit c - Cod penal, iar pe inculpatul B.I. (minor) la 1 an și 8 luni închisoare, făcând aplicarea art.99 și următoarele din Cod Penal.⁵⁴

Infracțiunea de tâlhărie presupune ca sustragerea să se realizeze prin violență, deci odată cu începerea actelor de executare a furtului. Dacă între momentul violenței și luarea bunului se lasă victimei o pauză mai mare de reflecție, aceasta va constitui infracțiunea de șantaj, nu de tâlhărie. Există posibilitatea ca amenințarea și violența să preceadă momentul luării bunului (exemplu: infractorul leagă pe victimă, apoi caută lucrurile de valoare pentru a le sustrage), dar în această situație ne aflăm tot în cadrul unor acte de executare a faptei de sustragere, indiferent dacă opunerea victimei este înlăturată prin violență sau amenințare și care se situează înainte de momentul deposedării victimei. Prin urmare, din momentul amenințării și violenței efectuate asupra victimei în scop de furt a început executarea furtului.

⁵³ - Trib. Supr., Sect. pen. dec. pen. nr. 375/1974, "R.R.D." nr. 8/1974, pag. 72

⁵⁴ - Dos. Pen. nr. 20/1993 Judecătoria Resita, - jud. Caras-Severin (sent. nepublicata)

În consecință „în raport cu furtul, acțiunea adiacentă poate să se comită înainte de luarea efectivă a bunului, în timp sau imediat după aceea. Dacă se comite cu mult timp după comiterea furtului nu se mai poate reține tâlhăria”.⁵⁵

Între infracțiunea de tâlhărie și șantaj există o deosebire care privește succesiunea în timp a violenței în raport cu actul se sustrage în sensul că "tâlhăria presupune întrebuintarea de violență sau amenințări spre a crea un pericol iminent pentru viața, integritatea corporală sau libertatea fizică persoanei" în timp ce în cazul infracțiunii de șantaj este vorba “de un pericol care urmează să se producă în viitor”.⁵⁶

Când victima tâlhăriei este un funcționar public care îndeplinește o funcție ce implică exercițiul autorității de stat, tâlhăria intră în concurs cu infracțiunea de ultraj atunci când sunt îndeplinite cerințele legii⁵⁷. Acțiunea de furt este acțiunea principală din cuprinsul elementului material al infracțiunii de tâlhărie constând în „luarea unui bun mobil în detenția altuia, în urma constrângerii acestuia ca să nu se împotrivescă”.⁵⁸

Sub acest aspect tâlhăria se aseamănă cu furtul. Ceea ce este specific numai acțiunii de tâlhărie este că făptuitorul, de multe ori, constrânge victima să-i remită ea însăși bunurile pe care intenționează să le însușească.⁵⁹

⁵⁵ - Gheorghe Nistoreanu si colectivul.. op. cit., pag. 224

⁵⁶ - *Ibidem* 55

⁵⁷ - Constantin Eulai, Constantin. Mitrache, Avram Filipas -Curs selectiv pentru licenta, Editura Press, Bucuresti, 1997, pag. 76

⁵⁸ - Oliviu Augustin Stoica: op. cit., pag. /60

⁵⁹ - Trib. Supr., Sect. pen. dec. pen. nr. 4948/1982, "CD." /982, pag. 323

În acest sens, în practica judiciară, s-a arătat că victimele au fost obligate să remită făptuitorului banii și unele lucruri pe care le aveau asupra lor ca urmare a constrângerii pe care acesta a exercitat-o asupra lor prin amenințarea cu cuțitul.⁶⁰

Prin "luare" se înțelege scoaterea bunului din sfera patrimonială a persoanei în posesia sau detenția căreia se găsea sau trebuia să se găsească, schimbându-se în acest fel starea de fapt a bunului sub aspectul stăpânirii sale anterioare comiterii acțiunii de constrângere.

Acțiunea de sustragere se poate înlăptui în orice mod (prin apucare, detașare, deviere, consumare, etc.) și prin orice mijloace (cu propria mână, prin folosirea unor animale dresate, etc.). Tribunalul Suprem a hotărât, în acest sens, că "fapta prin care se smulge poșeta unei femei cu scopul de a și-o însuși, înfrângând prin violență împotrivirea victimei, constituie infracțiunea de tâlhărie și nu cea de furt"⁶¹ Există tâlhărie chiar dacă violențele ce constituie acțiunea adiacentă din conținutul acestei infracțiuni s-au materializat prin simpla îmbrâncire a persoanei vătămate"⁶²

Pentru realizarea elementului material și întregirea conținutului obiectiv al infracțiunii de talharie, trebuie ca bunul sustras să fie un bun mobil, acest bun să se fi aflat în posesia sau detenția altei persoane, iar luarea să se fi făcut fără consimțământul celui deposedat.

Din punct de vedere al reglementării juridice penale care ocrotește, prin incriminarea tâlhăriei și starea de fapt a bunurilor mobile, termenii de posesie și detenție au înțelesul de simplă stăpânire de fapt. Nu

⁶⁰ - Sent. pen. nr. 563/1992 Judecătoria Resița, jud. Caras-Severin (nepublicată)

⁶¹ - Tribunalul Capitalei, dec. pen. nr. 243/1968, "J.N." nr. 11/1968, pag. 1972

⁶² - Vasile Papadopol și M Popovici: op. cit., pag. 226

prezintă interes dacă cel care avea stăpânirea de fapt a bunurilor ce au fost deposedate era sau nu proprietar sau titular al unui drept de a posedea sau de a deține. Pentru realizarea acestei cerințe este suficientă stăpânirea în fapt a bunului.

Acțiunea scop este realizată chiar dacă bunul s-ar găsi ocazional în mâinile făptuitorului, întrucât simplul contact material, simpla manipulare a unui bun nu conferă nici posesia, nici detenția aceluși bun. Sustragerea unor materiale în astfel de condiții sau luarea, va constitui furt. Luarea bunului trebuie să se facă fără consimțământul celui deposedat, adică fără permisiunea sau îngăduința sa. Aceste cerințe cu privire la un bun sunt condiții esențiale în conținutul obiectiv al furtului, determinante pentru existența infracțiunii de tâlhărie și trebuie să fie îndeplinite cumulativ.

b) Urmarea imediată

Comiterea infracțiunii de tâlhărie produce un rezultat specific cu caracter complex, și anume: o pagubă patrimonială - ca rezultat principal și un rezultat secundar - constând într-o vătămare a libertății, integrității corporale sau sănătății persoanei asupra căreia s-a comis acțiunea de constrângere. În cazul infracțiunii de tâlhărie, rezultatul principal, ce constă în sustragerea bunului din sfera patrimonială a celui deposedat, trebuie să fie consecința directă a acțiunii de luare, această acțiune fiind cauza, iar urmarea imediată efectul. Rezultatul principal se consideră produs din moment ce persoana care are în posesia sau detenția bunului, este deposedată prin violență de acel bun. Urmarea imediată se consideră, de asemenea, realizată și atunci când făptuitorul este deposedat de bunul luat la scurt timp după comiterea sustragerii, fie de către victimă, fie de către alte persoane.

In cazul infracțiunii de tâlhărie, urmarea constă în trecerea

bunului din posesia sau detenția unei persoane în cea a făptuitorului, rezultat care se realizează prin acțiunea principală ce intră în componența elementului material al infracțiunii.

Urmarea acțiunii adiacente variază în raport cu mijloacele folosite pentru realizarea acesteia (de exemplu prin violență se poate cauza o suferință fizică victimei sau o vătămare a sănătății ori integrității corporale a acesteia - art.180, alin.2, art.181 - Cod Penal) .

În cazul unor modalități agravate, urmarea imediată adiacentă constă în vătămarea gravă ori moartea victimei.

c) Raportul de cauzalitate

Legătura de cauzalitate între acțiunea de sustragere și rezultatul principal trebuie să existe în cazul infracțiunii de tâlhărie, indiferent dacă tâlhăria aduce atingerea avutului privat sau public. În ceea ce privește acțiunea adiacentă "este suficient pentru existența infracțiunii de tâlhărie ca această acțiune să fi fost efectuată pentru a înlesni furtul sau pentru a păstra bunul furat, ori pentru a înlătura urmele faptei, etc, fiind indiferent dacă ea și-a atins scopul sau nu, și deci, indiferent dacă exista vreo legătură de cauzalitate între violențele, amenințările, etc. folosite și împrejurarea că lucrul furat a rămas la făptuitor sau că urmele infracțiunii au dispărut ori că făptuitorul a reușit să scape".⁶³

Pentru întregirea laturii obiective în conținutul infracțiunii de tâlhărie, acțiunea adiacentă trebuie să fie produsă în desfășurarea activității infracționale pentru oricare din scopurile arătate la alin.1, art. 211 - Cod penal "eficiența sau ineficiența acestei infracțiuni ne constituind o cerință pentru existența infracțiunii de tâlhărie".⁶⁴

Pentru exemplificare, cu privire la producerea rezultatului specific în cazul infracțiunii de tâlhărie, redăm două spețe din practica

judiciară penală, una privind tâlhăria comisă contra avutului privat și una referitoare la o tâlhărie care a adus atingerea avutului public.

Prin Sentința penală nr. 1070/1992, rămasă definitivă prin respingerea recursului inculpaților de către Tribunalul Județean Caraș-Severin cu Decizia nr. 72/1992, Judecătoria Caransebeș a reținut în sarcina inculpaților infracțiunea de tâlhărie.

În fapt, s-a reținut ca în noaptea de 18 august 1992, inculpații H.I. și D.E. au băut în comuna Obreja și în drum spre casă, trecând peste un câmp, au întâlnit victima D.P. care avea o raniță în spate. Inculpații, muncitori forestieri, crezând că în raniță se află o sumă de bani, l-au bătut și lovit cu cuțitele, cauzându-i leziuni ce au necesitat pentru vindecare 17 zile de îngrijiri medicale, i-au luat ranița în care era de fapt o damigeană de țuica și au fugit.⁶⁵

Rezultatul specific produs ca urmare a comiterii acestei infracțiuni are un caracter complex, constând în prejudicierea victimei prin deposedare de raniță, în care se afla damigeana - ca rezultat principal și cauzarea unei vătămări a integrității corporale a victimei prin întrebuițarea de violențe de o intensitate sporită, folosind în acest scop cuțitele - ca rezultat secundar.

Tâlhăria comisă în paguba avutului public, cu toate că nu mai este tratată separat în actualul Cod Penal, are ca rezultat specific crearea unui prejudiciu avutului public și o vătămare a libertății, integrității corporale sau sănătății persoanei care era în paza sau avea în grija sa bunuri aparținând respectivei instituții publice. Astfel, prin Sentința penală nr. 35/1991, Judecătoria Reșița a condamnat pe inculpatul M.V. la închisoare

⁶³ - *Vintila Dongoroz si colectivul.. op. cit., pag. 489*

⁶⁴ - *Sent. pen. nr. 563/1992 Judecătoria Resita, jud. Caras-Severin (nepublicata)*

de 3 ani, reținând, în fapt, că în noaptea de 2/3 septembrie 1991 inculpatul a intrat peste paznicul Societății Comerciale "CSR", l-a amenințat cu un par, sustrăgând un căruț pe care l-a folosit noaptea la transportarea unor bunuri, iar dimineața l-a abandonat lângă poarta societății.

Rezultatul principal al acțiunii constă în sustragerea căruțului din patrimoniul Societății Comerciale "CSR", iar rezultatul secundar produs ca urmare a amenințării paznicului cu parul se evidențiază prin împiedicarea acestuia de a-și exercita atribuția de apărare a avutului societății în considerarea unei eventuale vătămări fizice la care s-ar fi expus dacă ar fi reacționat la amenințarea inculpatului.

2. Latura subiectivă

Conținutul laturii subiective privește infracțiunea de tâlhărie în complexitatea ei. Elementul subiectiv al tâlhăriei constă în comiterea faptei cu intenția de a efectua atât acțiunea principală, cât și acțiunea adiacentă. În acest sens, în literatura juridică s-a precizat că ceea ce caracterizează latura subiectivă a infracțiunii de tâlhărie este faptul că "făptuitorul concepe și voiește comiterea acțiunii de luare prin constângere, în complexul ei, pe care o realizează cu intenția directă și în scopul de a-și însuși bunul pe nedrept".⁶⁶

În cuprinsul elementului subiectiv, atât acțiunea de sustragere, cât și acțiunea de constrângere există de cele mai multe ori chiar de la început, făptuitorul luând inițial decizia de a comite ambele

⁶⁵ - Sent. pen. nr. 3086/992 Judecătoria Resita, jud. Caras-Severin (nepublicata)

⁶⁶ - Oliviu Augustin Stoica: op. cit., pag. 161

acțiuni. Nu este exclus, însă, ca această dualitate să apară și ulterior, în timpul desfășurării acțiunii principale sau imediat după consumarea și întreruperea executării sale.

Având în vedere că textul art.211, alin.I - Cod Penal reglementează o modalitate tipică și o variantă asimilată a infracțiunii de tâlhărie se impune precizarea că în modalitatea tipică acțiunea mijloc premerge acțiunii scop, intenția calificată existând de la început cu privire la ambele acțiuni, în timp ce în cazul variantei asimilate, unde acțiunea mijloc este posterioară acțiunii de luare, această dualitate din cuprinsul elementului subiectiv poate apărea și ulterior.

În acest sens, autorii explicațiilor teoretice ale Codului Penal Român au precizat că "un făptuitor, care a pornit cu intenția și voința de a comite un furt, va realiza elementul subiectiv din conținutul infracțiunii de tâlhărie dacă în fața neașteptatei intervenții a victimei sau a unei alte persoane a recurs la violențe sau amenințări ori la alte constrângeri pentru a-și putea continua acțiunea de furt sau dacă imediat după consumarea sau curmarea acestei acțiuni a întrebuințat violența, amenințarea, etc. pentru a păstra bunul sau pentru înlăturarea urmelor infracțiunii sau pentru a-și asigura scăparea."⁶⁷

În ceea ce privește elementul subiectiv în raport de acțiunea principală, aceasta constă în voința și intenția de a efectua acțiunea de luare a bunului din posesia sau detinența altuia, fără consimțământul acestuia. Cel care comite o astfel de acțiune, fără drept, prevede totdeauna producerea rezultatului, astfel încât intenția de a efectua acțiunea de furt este intenția directă. Alături de intenția directă, în mod

⁶⁷ - *Vintila Dongoroz si colectivul.. op. cit., pag. 489*

excepțional poate exista și o intenție indirectă (exemplu: luarea unei scurte în care se aflau bani sau acte de identitate).

Pentru realizarea laturii subiective a infracțiunii de tâlhărie în raport cu acțiunea principală nu este suficientă intenția de a comite acțiunea de luare a unui bun fără consimțământul celui în posesia sau detenția căruia se află acel bun, ci se mai cere ca această intenție să aibă drept scop însușirea pe nedrept a bunului sustras. Această cerință nu trebuie realizată în fapt, ea fiind cerută numai ca scop urmărit de făptuitor, chiar dacă nu se îndeplinește.

Cerința esențială cu privire la elementul subiectiv în comiterea acțiunii adiacente constă în "intenția calificată de a realiza furtul prin întrebuințarea de violențe, amenințări, etc. sau de a recurge la vreunul din aceste moduri de constrângere pentru a păstra bunul furat sau pentru a înlătura urmele infracțiunii ori pentru a asigura scăparea făptuitorului."⁶⁸

Întrebuințarea de violențe, amenințări, etc. efectuate anterior datei la care s-a comis furtul sau care nu au intervenit imediat după comiterea acestuia nu constituie o acțiune adiacentă a acțiunii de furt, ci o acțiune distinctă, și deci, eventual, o infracțiune separată sau cel mult conexă.

Din punct de vedere subiectiv, variantele agravate ale tâlhăriei care au avut ca urmare moarte a victimei sau vătămarea corporală gravă implică forma de vinovăție praeterintenția. Aceste consecințe survin după folosirea de violențe, amenințări, etc. și

⁶⁸ - *Vintila Dongoroz și colectivul: op. Cit., pag. 490*

făptuitorul le-a prevăzut sperând că nu se vor produce sau nu le-a prevăzut, deși trebuie și putea să le prevăda.

Dacă între autor și victimă au existat anterior anumite litigii de ordin patrimonial, fapta nu va constitui tâlhărie, deoarece, cu toate că s-au folosit violențe, nu exista din partea autorului scopul însușirii bunului furat (de exemplu: s-au folosit violențe pentru a i se restitui o suma de bani datorată), deci fapta va primi o altă încadrare juridică, în raport cu gravitatea și natura violențelor exercitate de făptuitor.

Secțiunea III

FORME, MODALITĂȚI, SANCTIUNI

1. Forme

Între formele și modalitățile infracțiunii de tâlhărie și sancțiunile acestei infracțiuni există o strânsă și firească corelație.

În complexul ei, tâlhăria este o infracțiune de comisiune. Desfășurarea activității prin care ea este realizată poate parcurge toate fazele unei infracțiuni: faza actelor premergătoare, a actelor de executare, a consumării și, eventual, a epuizării. Actele preparatorii privitoare fie la acțiunea principală (furt) - de exemplu: asigurarea mijloacelor pentru a se afla la timp la locul unde se va comite furtul, starea la pandă fie la o acțiune adiacentă (întrebuințarea de violențe, amenințări, etc.), de exemplu: procurarea de arme, de narcotice, de bani pentru imobilizare - nu sunt incriminate de lege și nu constituie o formă pedepsibilă a infracțiunii de tâlhărie .

În cazul în care s-a trecut însa la acte de executare, actele preparatorii, în măsură în care vor contribui la comiterea infracțiunii de tâlhărie, se vor îngloba în activitatea infracțională când vor fi fost executate de alți participanți decât autorul.

a) Tentativa de tâlhărie

Există tentativă atunci când, premergător momentului întreruperii acțiunii de sustragere a bunului sau producerii efectelor acestuia, au fost întreprinse violențe sau amenințări ori victima a fost pusă în stare de inconștiență sau neputința de a se apăra.

În acest sens, Tribunalul Suprem a decis că: "fapta

inculpatului de a pătrunde într-o curte cu scopul de a-și însuși un bun și fiind surprins mai înainte ca bunul respectiv să fi fost însușit comite acte de violență față de persoana vătămată pentru a-și asigura scăparea, constituie tentativă la infracțiunea de tâlhărie, iar nu infracțiunea de violare de domiciliu".⁶⁹

Tâlhăria se consideră ca fiind tentativă sau consumată după cum infracțiunea principală - furtul- a ramas în faza tentativei ori s-a consumat.

În consecință, fapta inculpatului care, fiind surprins de persoana vătămată după ce-i forțase portiera autoturismului în scopul de a-și însuși unele lucruri pentru a-și asigura scăparea, a folosit împotriva acestuia un spray cu efect paralizant, constituie tentative la infracțiunea de tâlhărie prevăzută în. art.20 combinat cu art.21 raportat la art.211, alin. 1 - Cod Penal.

Există tentative de tâlhărie și atunci când acțiunea de furt a fost întreruptă, iar făptuitorul a întrebuințat acte de constrângere pentru a înlătura unele infracțiuni ori pentru a-și asigura scăparea.⁷⁰ Cu privire la aceasta, instanța supremă a precizat că "dacă după ce a încercat să deposedeze, prin violență, o persoană, de un bun al său, fără însă a reuși, infractorul a întrebuințat violența față de una din persoanele care-l urmăreau, vătămându-i integritatea corporală pentru a-și asigura scăparea, nu ne aflăm în fața unui concurs de infracțiuni - tentative de tâlhărie și vătămare corporală - ci numai a unei infracțiuni unice, complexe: tentative la infracțiunea de tâlhărie în forma agravată prevăzută de art. 20 combinat cu art. 21 raportat la art. 211 alin. 2 - Cod Penal."⁷¹

⁶⁹ - Trib. Supr., Sect. pen. nr. 87/1989, pag. 332

⁷⁰ - Oliviu Augustin Stoica : op. cit., pag. 160

⁷¹ - Trib. Supr., Sect. pen. dec. nr. 4945/1975 - V. Papadopol si M. Popovici: op. cit., pag. 409

Infracțiunea de tâlhărie poate fi comisă în forma tentativei și atunci când acțiunea de sustragere este îndreptată împotriva avutului public. Astfel, "fapta inculpatului, care în momentul când începuse să transporte bunurile pe care intenționa să le însușească în vederea scoaterii lor din incinta unității, a fost surprins de paznic și l-a lovit pe acesta pentru a scăpa, constituie tentativă la infracțiunea de tâlhărie."⁷²

În practica judiciară și în literatura juridică, o problemă controversată a fost cea a încadrării juridice a faptei în situația în care autorul faptei de tâlhărie care a avut ca urmare moartea victimei, fiind surprins de acesta în momentul în care sustrăgea bunul, a lovit-o în scopul efectuării acțiunii de luare a bunului sau pentru a-și asigura scăparea, iar în urma violențelor exercitate (lovire), victima a decedat iar făptuitorul a renunțat la luarea obiectului de teama de a nu fi surprins de alte persoane care se alarmaseră.

În această privință s-au exprimat mai multe opinii, instanța supremă stabilind că atâta vreme cât s-a produs urmarea mai gravă - moartea victimei - nu mai are relevanță, sub aspectul încadrării juridice, dacă furtul s-a consumat sau nu.

Tentativa la infracțiunea de tâlhărie, care a avut ca urmare moartea victimei, fiind o infracțiune praeterintentionată, unică prin voința legiuitorului, nu poate fi descompusă în părți componente, elementul de agravare al infracțiunii constituindu-l tocmai rezultatul mai grav, produs fără intenție, iar nu cel mai puțin grav urmărit de făptuitor.⁷³

⁷² - Trib. Jud. Suceava, Dec. pen. 129/1974 "R.R.D." NR. 5/1974, pag. 79

⁷³ - Gheorghe Nistoreanu și colectivul - Drept penal, Partea specială, vol. 1, Editura Europa Nova, București 1994, pag. 226

b) Consumarea infracțiunii de tâlhărie

Infracțiunea de tâlhărie se consumă atunci când acțiunea de sustragere a avut o desfășurare completă și s-a produs rezultatul specific ca urmare a întrebuițării: actele de constrângere. În literatura juridică s-a subliniat faptul că "dacă activitatea principală s-a consumat fără ca făptuitorul să fi avut nevoie de a recurge la acțiunea adiacentă, fapta consumată este infracțiunea de furt, iar nu de tâlhărie".⁷⁴

Infracțiunea de tâlhărie este consumată când făptuitorul, după comiterea sustragerii efectuată fără întrebuițarea de violențe, recurge la amenințări sau la alte acte de constrângere pentru a păstra bunul furat sau pentru a înlătura urmele infracțiunii ori pentru a-și asigura scăparea. Cu privire la această ipoteză, Tribunalul Suprem a statuat că "față de prevederile art.211 Cod Penal, infracțiunea de tâlhărie se consumă chiar dacă făptuitorul nu a reușit, prin folosirea violenței, să păstreze bunul furat ori să-și asigure scăparea, fiind suficient să se stabilească dacă prin activitatea sa de violență el nu a urmărit un asemenea scop".

În privința consumării acțiunii de furt, Codul Penal a consacrat "teoria apropriațiunii", potrivit căreia bunul trebuie să fi trecut în posesia infractorului, indiferent cât durează această posesie.

Consumarea acțiunii de sustragere implică o luare a bunului în stăpânirea de fapt a făptuitorului, în scopul însușirii pe nedrept.

c) Epuizarea infracțiunii de tâlhărie

În ceea ce privește epuizarea infracțiunii de tâlhărie, aceasta

⁷⁴ - *Vintila Dongoroz si colectivul: op. cit., pag. 49*

este susceptibilă "de o activitate infracțională prelungită în timp" după atingerea momentului consumativ și deci de o eventuală amplificare a urmărilor imediate. În măsura în care durează acțiunea adiacentă de întrebuințare a mijloacelor de constrângere, în aceeași măsură poate fi prelungită, prin acte succesive de sustragere, acțiunea principală și deci fapta de tâlhărie.

În ipoteza unor astfel de prelungiri, fapta de tâlhărie se consideră epuizată atunci când "au încetat actele succesive în efectuarea acțiunii principale sau când nu mai este posibilă o amplificare a urmărilor acțiunii adiacente".⁷⁵ Uneori acțiunea adiacentă poate produce urmări de o gravitate progresivă (vătămări corporale grave, moartea victimei), de natură să modifice tot progresiv și pericolul social concret al tâlhăriei; în aceste situații și procesul causal al activității infracționale se prelungește, de asemenea, în timp.

2. Modalități

Infracțiunea de tâlhărie, ca și infracțiunea de furt, poate fi comisă în diferite modalități normative, fiecare modalitate de comitere reprezentând particularități de care trebuie să se țină seama la evaluarea gradului concret de pericol social al faptei comise.

Fiecarei modalități normative îi poate corespunde o varietate de modalități faptice ce se au în vedere la individualizarea pedepsei.

Tălhăria poate prezenta concret modalități, variante și în raport cu acțiunea adiacentă, după mijloacele folosite (violente, amenințări, punere în stare de inconștiență sau neputința de a se apăra), după momentul în care

⁷⁵ - *Vintila Dongoroz si colectivul. op. cit., pag. 492*

a intervenit acțiunea adiacentă (în timpul executării acțiunii principale sau

imediat după consumarea sau întreruperea acestuia), după scopul în vederea căruia a fost efectuată acțiunea adiacentă, etc.

Sunt considerate forme agravate ale infracțiunii de tâlhărie împrejurările prevăzute de alin. 2 al art. 211 Cod Penal. Împrejurările care dau infracțiunii de tâlhărie o formă mai gravă se referă fie la subiect și latura subiectivă, fie la obiectul ei material.

În Legea nr. 140/ 1996 - privind modificarea și completarea Codului Penal - nu se face precizarea expresă că infracțiunea de tâlhărie este mai gravă dacă este comisă în împrejurările prevăzute în alin. 2, 2¹. Faptul ca tâlhăria este apreciată mai gravă când este comisă în împrejurările arătate în alin. 2 al art. 211 Cod Penal rezidă din încadrarea juridică a tâlhăriei în cazul în care este comisă în împrejurările arătate în alin. 2 al art. 211 Cod Penal, respectiv pedeapsa în aceste cazuri este închisoarea de la 3 la 18 ani.

Împrejurările care dau un *caracter mai grav infracțiunii de tâlhărie* sunt următoarele:

*** tâlhăria comisă de două sau mai multe persoane împreună
periculozitatea sociala a tâlhăriei este determinată în acest caz de însăși pluralitatea făptașilor, care dă acestora o mai mare forță de acțiune, le creează mai mari posibilități de comitere și de ascundere a infracțiunii, îi face să acționeze cu mai multă siguranță și îndrăzneală. Pentru existența agravantei se cere ca făptuitorii să fi acționat împreună la comiterea faptei. Nu are relevanță dacă la această faptă, comisă de două persoane, răspunderea penală a uneia este înlăturată datorită unei cauze de excludere a caracterului penal al faptei (iresponsabilitate, minoritate, etc).

Referindu-se la fapta și nu la persoana unuia dintre participanți, agravanta prevăzută de art. 211, alin. 2¹ lit. a - Cod Penal se răsfrange, potrivit art. 28, alin. 2 Cod Penal, asupra tuturor participanților care au cunoscut-o.

Dacă tâlhăria a fost comisă de cel puțin 3 persoane împreună, circumstanța agravantă prevăzută de art. 211, alin. 2¹ lit. a - Cod Penal intră în concurs cu agravanta generală prevăzută de art. 75, lit. a - Cod Penal. Într-o asemenea situație, întrucât specialul primează față de general, se aplică numai circumstanța agravantă specială.

Dacă persoanele care au comis o tâlhărie s-au asociat în vederea comiterii acesteia se fac vinovate și de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 323 Cod Penal, fapt pentru care se aplică, potrivit art. 323, alin. 2 - Cod Penal, regulile referitoare la concursul infracțiunii.

*** tâlhăria comisă de o persoană având asupra sa o armă sau o substanță narcotică.

În această situație tâlhăria este considerată mai gravă, deoarece, pe de o parte făptuitorul având asupra sa o armă sau o substanță narcotică capătă o încredere sporită în reușita acțiunii sale, iar pe de altă parte deținerea unei arme sau a unei substanțe narcotice în momentul comiterii tâlhăriei implică pericolul folosirii acestora. Nu este necesar ca făptuitorul să se folosească de arme sau substanța narcotică pe care o are asupra sa în momentul comiterii tâlhăriei, ci este suficient ca una din acestea (arma sau substanța narcotică) să fie asupra sa. Este necesar ca făptuitorul să știe că are asupra sa arme sau substanțe narcotice, având astfel posibilitatea folosirii la nevoie.

Noțiunea de " armă" are înțelesul stabilit de art. 151, alin. 1 - Cod Penal. Obiectele pe care alin. 2, act. 151 - Cod Penal le asimilează armelor constituie arme în înțelesul art. 211, alin. 2¹ lit. b - Cod Penal doar în situația când sunt folosite la comiterea tâlhăriei.⁷⁶

76 - Vintila Dongoroz si colectivul : op. cit., vol. III, pag. 476 (comentariu referitor la furtul calificat)

În cazul când făptuitorul care avea arma asupra sa, în cazul comiterii infracțiunii de tâlhărie, nu posedă permis legal de a o purta, infracțiunea de tâlhărie intră în concurs cu infracțiunea prevăzută de art. 179 Cod Penal.

"Prin substanță narcotică se înțelege orice substanță care are însușirea de a produce adormirea unei persoane".⁷⁷

În caz de participație agravanta se extinde asupra tuturor participanților, dacă aceștia au cunoscut că făptuitorul deține asupra sa o armă sau o substanță narcotică.

*** tâlhăria comisă de o persoană mascată, deghizată sau travestită - pericolozitatea sporită constă în folosirea de către făptuitor a unui procedeu pentru a nu putea fi cunoscut, dând totodată victimei o mai mare teamă de a se apăra sau de a riposta. Mascarea constă în acoperirea feței cu o mască. Travestirea sau deghizarea constă în schimbarea infățișării prin aplicarea de mustăți sau barbă falsă, folosește îmbrăcămintea sexului opus, astfel încât să nu poată fi recunoscut.

*** tâlhăria comisă în timpul nopții - oferă condiții mai favorabile făptuitorului. Datorită întunericului, a scăderii atenției sau vigilenței oamenilor, făptuitorul se poate apropia în siguranță și cu mai puțin risc de victimă și are mai mult curaj.

Cu privire la momentul când începe și se sfârșește noaptea - întrucât odată cu schimbarea anotimpurilor soarele răsare și apune la ore diferite – susținem ideea că noaptea începe la asfințitul soarelui și se sfârșește la răsăritul soarelui. Lăsarea întunericului sau persistența acestuia, la intervalul dintre zi și noapte, mai este influențată și de alte condiții

77 - Octavian Loghin, Avram Filipas, Drept penal, Partea speciala, Bucuresti 1994, Casa de Editura si Presa "Sansa SRL", pag. 139

atmosferice naturale și la terminarea duratei nopții trebuie să se țină seama și de acestea (timp noros, ploaie).

Instanței de judecată îi revine sarcina de a stabili, în fiecare caz în parte, împrejurarea dacă tâlhăria a fost comisă în timp de noapte sau zi sau dacă o parte din actele de executare a tâlhăriei a fost comisă pe timp de noapte, caz în care se aplică prevederile art. 211, alin.2 lit. b - Cod Penal.

***** tâlhăria comisă într-un loc public sau într-un mijloc de transport**

Prin "loc public", având în vedere dispozițiile art. 152 Cod Penal, se înțelege orice loc care prin natura sau distincția lui este în permanență accesibil publicului, precum și orice alt loc în care publicul are acces în anumite intervale de timp. Se apreciază că tâlhăria este comisă într-un loc public, chiar dacă în momentul comiterii acestuia, în locul respectiv, nu se aflau persoane.

Prin "mijloc de transport" se înțelege mijlocul de transport destinat pentru transportul persoanelor. Este necesar ca mijlocul de transport să efectueze în momentul efectuării tâlhăriei transportul de persoane - chiar dacă în el nu se aflau alte persoane decât victima și făptuitorul, iar bunul sustras să se fi aflat asupra victimei.

Chiar dacă activitatea infracțională a făptuitorului s-a desfășurat în parte în mijlocul de transport se aplică prevederile art. 211, alin. 2, lit. c - Cod Penal.

***** tâlhăria comisă într-o locuință sau în dependențe ale acesteia**

Prin "locuință" se înțelege locul ales de o persoană unde aceasta își desfășoară activitatea personală. Prin "dependențe" se înțeleg acele locuri care constituie un accesoriu al locuinței care întregesc folosirea acesteia. "Nu interesează dacă dependențele fac corp comun cu locuința sau sunt separate. Constituie dependențe și părțile comune ale altui imobil (scara, holul, terasa acoperită, etc)".

Infracțiunea de tâlhărie este considerată că este comisă într-o locuință sau dependințe a acesteia, indiferent de modul cum făptuitorul a pătruns în locuința respectiva (cu sau fără acordul victimei). Dacă făptuitorul a pătruns în locuința victimei fără acordul acesteia, infracțiunea de tâlhărie în acest caz absoarbe infracțiunea de violare de domiciliu, deoarece tâlhăria nu poate fi comisă decât printr-o pătrundere fără drept în locuința victimei (absorbție naturală).

Pericolul sporit pe care îl dă comiterea infracțiunii de tâlhărie într-o locuință sau dependință a acesteia constă în faptul că în acest caz victima are posibilități reduse de a cere ajutor altor persoane, iar făptuitorul nu poate fi observat, posibilitatea prezenței martorilor oculari fiind exclusă.

Infracțiunea de tâlhărie intra în concurs cu infracțiunea de uzurpare de calități oficiale, prevăzută de art. 240 Cod Penal, în cazul în care făptuitorul, pentru a pătrunde în locuința victimei, și-a atribuit fără drept o calitate oficială după care a îndeplinit un act legat de calitatea respectivă. Folosind acest procedeu pentru a pătrunde în locuința victimei, făptuitorul învinge vigilența victimei, ceea ce face ca fapta să fie mai ușor de comis, după ce făptuitorul se află deja în locuință.

*** **tâlhăria comisă în timpul unei calamități**

Prin "calamitate" se înțelege situația care se produce ca urmare a unui eveniment natural, o stare de fapt păgubitoare pentru o colectivitate de persoane (inundații, cutremure, catastrofe de cale ferată). Este necesar ca tâlhăria să se producă în timpul unei calamități, adică în perioada de timp cuprinsă între momentul producerii evenimentului când această stare încetează.

*** **tâlhăria care a avut vreuna din urmările arătate în art.182 Cod Penal.**

Art.182 Cod Penal prevede infracțiunea de vătămare corporală gravă.

Gravitatea faptei este dată de numărul de zile de îngrijiri medicale necesare victimei pentru a se vindeca, respectiv mai mult de 60 zile sau care a produs una din următoarele consecințe: pierderea unui simț sau organ, încetarea funcționării acestora, o infirmitate permanentă fizică ori psihică, slutirea, avortul ori punerea în primejdie a vieții personale".

Dacă făptuitorul, prin agresiunile pe care le-a exercitat asupra victimei pentru a sustrage un bun, o face pe aceasta să sufere una din consecințele prevăzute de art. 182 Cod Penal, ne aflăm în situația prevăzută de art. 211, alin. 2¹ lit e - Cod Penal.

Între fapta de tâlhărie și urmarea produsă trebuie să existe un raport de cauzalitate. Este necesar ca agresiunea făptuitorului asupra victimei, care a produs una din consecințele arătate în art. 182 Cod Penal, să fie urmată de sustragerea unui bun al victimei, bun urmărit de făptuitor. De asemenea, este necesar ca făptuitorul care a acționat cu intenție pentru comiterea tâlhăriei să fi fost totodată în culpă față de urmarea mai gravă produsă, în sensul că a prevăzut-o dar a considerat fără temei că nu se va produce, ori nu a prevăzut-o deși putea și trebuia să o prevăda. "Dacă făptuitorul a acționat cu intenție în ceea ce privește urmarea mai gravă, care s-a produs, faptele constituie un concurs real de infracțiuni.⁷⁸

În cazul în care făptuitorul a produs vătămări corporale mai multor persoane cu ocazia sustragerii bunului urmărit de el, dar numai uneia i-a produs vătămarile corporale prevăzute de art. 182 Cod Penal și în acest caz tâlhăria se încadrează în prevederile art. 211, alin. 2¹ lit. e - Cod Penal.

În situația comiterii unei tâlhării care a produs consecințe deosebit de grave, circumstanța agravantă constă în aceea că, prin

78 - Octavian Loghin, *rudorel roader, Drept penal, Partea speciala, Casa de Editura și Presa "Sansa S.R.L.", 1994, pag. 245*

comiterea tâlhăriei, s-au produs consecințele prevăzute de art. 146 Cod Penal, așa cum a fost modificat prin Legea nr. 140/1996 - privind modificarea și completarea Codului Penal. Prin "consecințe deosebit de grave" se înțelege o pagubă materială mai mare de 50.000.000 lei sau o perturbare deosebit de gravă a activității, cauzată unei autorității publice sau oricăreia din instituțiile la care se referă art. 145 Cod Penal ori altei persoane juridice sau fizice.

Prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 207/15.11.2000, valoarea pagubei materiale privind consecințele deosebit de grave s-a modificat de la 50.000.000 de lei la un miliard de lei.

În cazul comiterii unei tâlhării cu consecințe deosebit de grave, nu se mai ține seama dacă aceasta a fost comisă în împrejurările prevăzute de alin.1 sau alin. 2, art. 211 - Cod Penal. Fapta poate fi comisă în oricare din aceste împrejurări.

În ceea ce privește tâlhăria care a avut ca urmare moartea victimei, se cere pe de o parte un raport de cauzalitate între fapta de tâlhărie și moartea victimei, iar pe de altă parte se cere ca făptuitorul care a acționat cu intenție în ceea ce privește fapta de tâlhărie să fie în culpă față de producerea rezultatului mai grav. Dacă făptuitorul a comis cu intenție moartea victimei, suntem în cazul unui concurs de infracțiuni între infracțiunea de tâlhărie prevăzută de art. 211, alin. 1 - Cod penal și infracțiunea de omor. Dacă făptuitorul a acționat cu intenția de a ucide victima pentru a putea comite mai ușor tâlhăria, ne aflăm în prezența unui omor deosebit de grav prevăzut de art. 176, lit. d - Cod Penal în concurs cu infracțiunea de tâlhărie prevăzută de art. 211, alin. 1 - Cod Penal.⁷⁹

⁷⁹ - Octavian Loghin, Avram Filipas : *op. cit.*, pag. 245 - 246

3. Sancțiuni

Tâlhăria comisă în condițiile art 211, alin. 1 Cod Penal este sancționată prin pedeapsa închisorii de la 3 la 18 ani. În mod concret, pedeapsa trebuie să fie stabilită între aceste limite speciale, pe baza criteriilor de individualizare prevăzute de art. 72 Cod Penal.

Când se va constata existența unor circumstanțe atenuante, pedeapsa va fi coborâtă sub minimul de 3 ani, putând fi redusă, conform dispozițiilor art.76, lit. c - Cod Penal. Coborârea pedepsei sub minimul de 3 ani nu este obligatoriu în caz de concurs între circumstanțele atenuate și agravante - art. 80, alin. 2 - Cod Penal.

Când tâlhăria s-a comis în împrejurările prevăzute în alin. 2 al art. 211 Cod Penal pedeapsa este închisoare de la 5 la 20 ani, iar când tâlhăria s-a comis în împrejurările prevăzute în alin. 2¹ Cod Penal pedeapsa este închisoarea de la 7 la 20 ani. Când se constată existența unor circumstanțe atenuante, pedeapsa va fi coborâtă sub minimul de 5 ani, dar nu mai jos de 1 an.

Când tâlhăria a produs consecințe deosebit de grave sau a avut ca urmare moartea victimei, pedeapsa este închisoarea de la 15 la 25 ani și interzicerea unor drepturi. În acest caz, existența circumstanțelor atenuate coboară pedeapsa sub minimul de 15 ani, dar nu mai jos de 3 ani.

Celelalte dispoziții ale legii penale privitoare la existența circumstanțelor agravate se aplică în mod corespunzător (art. 78, alin.1 Cod Penal).

CAPITOLUL III

ASPECTE PROCESUALE ȘI CRIMINOLOGICE

Sectiunea I

Aspecte procesuale

1. Aspecte procesuale privitoare la competență

Infracțiunea de tâlhărie se urmărește și se judecă potrivit regulilor de procedură penală obișnuită. Acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu. Chiar și atunci când în conținutul complex al tâlhăriei ar intra un furt care se urmărește la plângerea prealabilă a persoanei vătămate (art. 210 Cod Penal), urmărirea penală se face din oficiu, fiindcă tâlhăria este o infracțiune complexă, unică, cu un grad de pericol ridicat.

2. Competența organului de urmărire penală

Competența de a efectua urmărirea penală în cazul infracțiunii de tâlhărie comisă în condițiile art. 211, alin.1, 2 și 2¹ Cod Penal aparține organului de cercetare penală al poliției (art. 207 - Cod de Procedură Penală).

Urmărirea penală în cazul comiterii infracțiunii de tâlhărie prevăzută de art.211, alin 3 - Cod penal se efectuează, în mod obligatoriu, de către procuror (art.209 Cod de Procedură Penală), așa cum a fost modificat prin Legea 140/1996 – privind modificarea și completarea Codului de Procedură Penală, când tâlhăria "a produs" consecințe deosebit

de grave sau a avut ca urmare moartea victimei.

În situația în care organul de cercetare a constatat infracțiunea prevăzută de art.211, alin.3 - Cod Penal este obligat să efectueze actele de cercetare penală ce nu suferă amânare, chiar dacă infracțiunea nu este de competența sa, lucrările întocmite de el fiind pe deplin valabile. Această obligație rezidă din prevederile art.213 Cod de Procedură Penală. Tot din prevederile aceluiași articol, organul de cercetare penală este obligat să înainteze procurorului toate lucrările efectuate, de îndată.

De asemenea, s-a precizat că "dacă într-o cauză în care potrivit art. 209 Cod de Procedură Penală, urmărirea penală se efectuează de procuror în mod obligatoriu, cercetarea penală a fost făcută de organele de poliție, procurorul căruia i s-a trimis apoi dosarul neprocedând decât la audierea unor martori și la întocmirea rechizitoriului, se impune concluzia că primă instanță, la mod corect, s-a desesizat, în baza art. 332 Cod de Procedură Penală și a restituit cauza procurorului pentru ca urmărirea să fie făcută de organul competent"⁸⁰.

3. Competența instanței de judecată

Infracțiunea de tâlhărie comisă în condițiile art.211, alin. 1 - Cod Penal, se judecă în primă instanță la Judecatorie (art.25 Cod de Procedură Penală).

Când tâlhăria a fost comisă în împrejurări prevăzute de art. 211, alin 2 și 2¹ Cod Penal sau are urmările prevăzute de art.211, alin. 3 - Cod Penal, competența de a se judeca în primă instanță aparține Tribunalului

80 - Trib. Jud. Bistrita-Nasaud, Sect. pen., dec. nr. 370/1981, "R.R.D." nr. 11/1981, pag173

(art.27, pct. 1, lit. a și b Cod Procedură Penală) sau când este cazul Tribunalului Militar Teritorial (art.28, pct.1 Cod Procedură Penală).

Când bunul care face obiect al sustragerii este dintre acele aflate în administrarea sau folosința forțelor armate, competența revine Tribunalului Militar (art.26, pct .2, lit. b - Cod Procedură Penală).

Cu privire la infracțiunile comise de civili contra bunurilor aflate în administrarea sau folosirea forțelor armate, în practica judiciară s-a arătat că "deși potrivit art. 26, pct. 1, lit. b - Cod de Procedură Penală, infracțiunea comisă de civili contra bunurilor aflate în administrarea sau folosirea forțelor armate sunt date în competența de judecată Tribunalele Militare, aceasta nu înseamnă că toate infracțiunile menționate urmează să fie judecate de Tribunalele Militare, pentru că astfel s-ar nesocoti unul din principiile care determină stabilirea competențelor instanțelor.

Astfel, din dispoziția art.27 și 28 - Cod de Procedură Penală, rezultă că anumite infracțiuni, în special acelea care prin complexitatea problemelor pe care le ridică prezintă mai multe dificultăți de rezolvare, se judecă în primă instanță de Tribunal sau de Tribunalul Militar Teritorial. Prin urmare, ori de cate ori este vorba de infracțiuni date în competența materială a tribunalului, dacă aceste infracțiuni sunt îndreptate împotriva bunurilor aflate în administrarea sau folosința forțelor armate, ele vor fi judecate de Tribunalul Militar Teritorial, care este instanța corespunzătoare în grad a tribunalelor ".⁸¹

Dacă în cursul judecății, instanța constată ca acțiunea penală nu mai poate fi exercitată, fiind întrunite cerințele art.10, lit. a - e Cod de Procedură Penală, va dispune achitarea conform art.11, pct. 2, lit. a - Cod de Procedură Penală.

⁸¹ - Trib. Supr., Sect. pen. dec. nr. 67/1970- "R.R.D." nr. 1 / /99/, pag. /55

În legătură cu acțiunea civilă în procesul penal, Codul de Procedură Penală prevede că acțiunea civilă se pornește din oficiu când partea vătămată este o organizație din cele prevăzute în art.145 Cod Penal. De asemenea, este prevăzută obligația instanței de a solicita instituției publice date cu privire la prejudiciu, aceasta fiind obligată să comunice instanței datele solicitate. Instanța este obligată să se pronunțe din oficiu asupra separării pagubei, chiar dacă unitatea prejudiciată nu s-a constituit ca parte civilă (art. 17 Cod de Procedură Penală).

4. Aspecte procesuale privind compunerea instanței

Infrațiunea de tâlhărie comisă în condițiile art. 211, alin. 1 - Cod Penal se judecă în primă instanță la Judecatorie în complet format din 1 judecător, tribunalele judecă apelurile la infrațiunea de tâlhărie prevăzută de art. 211, alin. 1 Cod Penal în complet format din 2 judecători, iar curțile de apel judecă recursul în complet format din 3 judecători.

Infrațiunea de tâlhărie comisă în condițiile art. 211, alin. 2 și 3 se judecă în primă instanță în complet format din 1 judecător, iar apelurile împotriva hotărârilor pronunțate în primă instanță se judecă de apel în complet format din 2 judecători.

Sectiunea II

Aspecte criminologice

Infrațiunile contra patrimoniului sunt comise în mod frecvent în actualul stat de drept, având la bază cauze atât de ordin obiectiv (somaj), cât și de ordin subiectiv (dezinteres în dobândirea celor de trebuință pe cale cinstită, dorința de îmbogațire fără muncă, carențe în educație, etc.).

Faptele îndreptate împotriva patrimoniului au fost incriminate și sancționate din cele mai vechi timpuri de legile penale. Legea penală este chemată să apere situațiile de fapt existente, adică acestea să fie menținute în starea în care se aflau până la intervenția ilicită a unei persoane, deoarece orice modificare a lor prin acest procedeu duce la o imposibilă sau dificilă ocrotire reală a entităților patrimoniale care fac obiectul drepturilor subiective.

Alături de celelalte mijloace de ridicare a nivelului conștiinței, trebuie să acționeze și legea penală și implicit cei chemați să o aplice.

Un rol important în combaterea infrațiunilor contra patrimoniului trebuie să-l aibă în permanență vigilența și prudența cetățenilor, căci infractorii care atacă patrimoniul altora profită în general de naivitatea victimelor lor. Lipsa de grijă pentru adecvarea autoocrotirii, ușurința în acordarea încrederii unor persoane necunoscute nu numai că înlesnesc comiterea infrațiunilor, dar și creează o permanentă tentativă pentru cei ispitiți să comită astfel de infrațiuni.

Prin modificările aduse Codului Penal, prin adoptarea Legii nr. 140/1996, legiuitorul a mărit limitele pedepselor la infrațiunile contra patrimoniului având în vedere diferențierile sub aspectul pericolului social

și al periculozității făptuitorilor, tocmai pentru ca scopul urmărit de lege - prevenția generală și specială - să fie realizat în perioadă actuală, când fenomenul infracțional în acest domeniu cunoaște o creștere rapidă.

Infracțiunea de tâlhărie face parte din categoria infracțiunilor complexe, întrucât exprimă un grad înalt de duritate, în raport de modul de manifestare a violenței, de la simple lovituri până la moartea victimei. De aceea, se impune un tratament juridic adecvat pentru prevenirea și combaterea acestui gen de fapte.

Se impune o complexitate de măsuri pentru eradicarea acestor infracțiuni, la nivel statal, nu numai intervenția organelor de ordine și a justiției pentru sancționarea corespunzătoare și rapidă a acestor fapte. O atenție deosebită trebuie acordată minorilor care pot fi atrași mai ușor la comiterea acestor fapte și mai ales la formarea de grupuri infracționale. Aceștia acționează fără a discerne faptele și condițiile pe care le generează.

Un rol deosebit de important revine și mass-mediei, care trebuie să cunoască manifestările de acest gen, să ia poziție față de acestea pentru a crea o atitudine colectivă a cetățenilor față de făptuitori și faptele lor.

Este, de asemenea, necesară luarea de măsuri pentru ca pedeapsa să asigure reeducarea făptuitorilor în locurile de detenție, precum și observarea acestora și după executarea pedepsei.

Este inutilă mărirea cuantumului pedepsei pentru infracțiunea de tâlhărie, dacă în timpul detenției nu se iau măsuri ca pedeapsa să constituie un mijloc real de reeducare a făptuitorului.

Se observă că infracțiunile de tâlhărie și, în general, toate infracțiunile se comit de persoane cu un grad scăzut de pregătire școlară și cu mari carențe educative.

Penitenciarele trebuie să asigure o continuare a pregătirii

profesionale a deținuților, în scopul de a-i scoate din sfera și nivelul de cunoștințe la care se află, conștientizându-i în acest fel de necesitatea reintegrării în societate.